

**Aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling
Natuur- en recreatieschap IJsselmonde**

**T.a.v.
Adres
Postcode Plaats**

Bezoekadres Overschieseweg 310
3112 NC Schiedam
Postadres Postbus 2
3800 AA Amersfoort
Telefoon (010) 298 10 10
E-mail r.vankeulen@staatsbosbeheer.nl
KvK 53215370
Bank BNG NL14 BNGH 0285 0131 65
BIC-code BNGHNL2G
BTW nummer NL0038.66.865.B.01
natuurenrecreatieschapijsselmonde.nl
Volg ons:

Contactpersoon : R.W. van Keulen
Doorkiesnummer : 06 11297367
Betreft : Jaarstukken, begroting 2024, zienswijze

Ons kenmerk : Zaaknr / Docnr
Uw kenmerk : Uw kenmerk
Bijlage : Bijlage

Schiedam, Datum

Geachte heer/mevrouw,

Bijgaand ontvangt u ter kennisname de concept-jaarstukken 2022 van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ). Tevens ontvangt u, ter voldoening aan het gestelde in de Gemeenschappelijke Regeling NRIJ, de ontwerp-programmabegroting 2024. Het Dagelijks Bestuur van het NRIJ heeft in de vergadering van 7 april jl., met deze stukken ingestemd. Bovengenoemde stukken zullen ter vaststelling worden aangeboden aan het Algemeen Bestuur van het NRIJ in de vergadering van 5 juli 2023. Met deze brief wordt u geattendeerd op het volgende.

De deelnemende gemeenten hebben de mogelijkheid om op grond van artikel 34 lid 1 en 3 van de Gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap IJsselmonde hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2023 aan te bieden.

Het bestuur wil u echter al voorafgaand aan een mogelijke zienswijze op het volgende wijzen. Volgens afspraak is de Provincie reeds uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling met het NRIJ maar heeft een financiële verplichting tot 2025 (dit geldt voor alle natuur en recreatieschappen (schappen) in Zuid Holland). Per 2025 vindt er in principe geen financiering meer plaats volgens de boekjaarsubsidie die op dit moment van toepassing is. De daarvoor in de plaats gekomen subsidieregeling beheer recreatiegebieden, reeds van toepassing voor gebieden anders dan het NRIJ en de andere schappen die tot 2025 de boekjaarsubsidie ontvangen, biedt onvoldoende financiële middelen om de begroting volgens de huidige methodiek sluitend te krijgen. Tevens vervallen per 2025 de huidige afspraken met betrekking tot een vergoeding aan het NRIJ door de gemeente Rotterdam. Op het moment van schrijven is er reeds, in gezamenlijkheid met de andere schappen in Zuid Holland, op ambtelijk en bestuurlijk niveau contact met de Provincie over een mogelijke continuering van deze vergoeding in de vorm van een wijziging in de subsidieregeling beheer recreatiegebieden. Hiervoor is een zogenaamd position paper opgesteld namens alle vijf de schappen en Staatsbosbeheer (als terreineigenaar) in Zuid Holland, die aan de formateurs van een nieuw te vormen provinciaal bestuur wordt aangeboden. Deze position paper wordt ook ter kennisname aan alle deelnemende gemeenteraden toegestuurd.

Tevens vinden er inmiddels op ambtelijk niveau overleggen plaats tussen het NRIJ en de gemeente Rotterdam en is er een bestuurlijk overleg in voorbereiding. Voorgesteld wordt om u, zodra er nieuws te melden is, via een raadsinformatiebrief te informeren over de uitkomst hiervan. Vanwege deze onzekerheden en risico's heeft het bestuur er voor gekozen de bijdragen van de Provincie en Rotterdam op nul te zetten zoals u kunt terugvinden in de stukken.

Mocht u gebruik maken van de mogelijkheid tot het geven van een zienswijze, dan wordt uw zienswijze aangeboden aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde.

Hoogachtend,
namens het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde,

De heer ing. R.W. (Rick) van Keulen
Bestuurssecretaris

PROGRAMMABEGROTING 2024

Natuur- en recreatieschap IJsselmonde

Ontwerpbegroting

2024

Inhoud

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. UITGANGSPUNTEN	3
3. PROGRAMMA INSTANDHOUDING EN ONTWIKKELING GEBIEDEN	4
3.1. GEBIEDSBEHEER	4
3.1.1. BEHEERINFORMATIE	4
3.1.2. UITVOEREN TERREININSPECTIES	4
3.1.3. ONDERSTEUNING RECREATIE-, LANDSCHAPS- EN NATUURBEHEER	5
3.1.4. UITVOEREN TERREINBEHEER	5
3.1.5. OMGEVINGSMANAGEMENT	5
3.1.6. BEHEER VASTGOED EN GRONDEN	6
3.1.7. TOEZICHT EN HANDHAVING	6
3.1.8. VERGUNNINGEN, ONTHEFFINGEN EN TOESTEMMINGEN	6
3.2. MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID	7
3.2.1. VRIJWILLIGERS EN ACTIEF BURGERSCHAP	7
3.3. PLANNEN MAKEN	7
3.3.1. PLAN- EN PROJECTVOORBEREIDING	8
3.3.2. BEHEERKOSTENBEREKENING EN ANALYSES	8
3.4. OVERHEAD	8
3.4.1. BESTUURSPRODUCTEN	8
3.4.1.1. ACCOUNTMANAGEMENT	8
3.4.1.2. BESTUURSSECRETARIS	9
3.4.1.3. SECRETARIAAT	9
3.4.2. FINANCIËLE DIENSTEN	9
3.4.2.1. FINANCIËEL BELEID	9
3.4.2.2. PLANNING EN CONTROL	10
3.4.3. JURIDISCHE DIENSTEN	10
3.4.3.1. AANSPRAKELIJKHEID	10
3.4.3.2. JURIDISCHE ONDERSTEUNING	10
3.4.3.3. PROCEDEREN	11
3.4.3.4. WOB-PROCEDURES	11
3.5. PROJECTEN/KREDIETEN	11
3.6. MUTATIES RESERVES	11
3.7. WAT GAAT HET KOSTEN	12
4. PARAGRAFEN	13
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING	13
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	15
4.3 FINANCIERING	17
4.4 GRONDBELEID	19
4.5 BEDRIJFSVOERING	20
4.6 DEELNEMERSBIJDRAGE	20
5 BIJLAGEN	30

1. Bestuurlijke samenvatting

Toekomst recreatieschap

De vijf gemeenten op IJsselmonde (Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht) in het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde hebben eind 2020 gekozen voor een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer voor het beheer van de gebieden van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) op basis van een langjarig contract van tweemaal vier jaren. Daarbij is sprake van (tenminste) één tussentijdse evaluatie (en in potentie doorgaan of exit-) moment. Op deze wijze wordt recht gedaan aan enerzijds het belang van continuïteit voor alle betrokkenen en anderzijds het kader van (publieke) besteding en verantwoording van middelen. Er wordt rekening gehouden met een financiële opgave oplopende tot 20% in 2025 (5% per jaar vanaf begroting 2022). Partijen conformeren zich hieraan en werken gezamenlijk aan een zo zorgvuldig mogelijke benadering hiervan, waarbij de doelstellingen van het Recreatieschap zo veel als mogelijk worden uitgevoerd. Partijen streven er naar om door middel van deze samenwerking de hun toevertrouwde openbare diensten, beter, efficiënter en goedkoper uit te voeren. Waarbij de gezamenlijke ambitie om een stimulans geven aan de biodiversiteit en de recreatieve versterking van het groene landschap op IJsselmonde blijft bestaan. Voor 2023 wordt het van belang om helderheid te verkrijgen hoe de financiële situatie gaat verlopen voor de periode na 2025 in relatie tot de Provinciale bijdrage en de bijdrage van de gemeente Rotterdam.

Gebiedsontwikkeling

De natuur- en recreatiegebieden worden zichtbaar zeer druk bezocht, onder andere nog als een uitvloeisel van de Corona-pandemie maar ook het inzicht dat bewegen en beleven van groen gezond is. Dit is een positieve ontwikkeling, dat recreanten de gebieden weten te vinden en de natuur beleven. Tegelijkertijd brengt het ook uitdagingen met zich mee onder andere gerelateerd aan veiligheid, vervuiling en een toename aan beheerkosten. Ook het ontwikkelen van de gebieden is een blijvende aandachtspunt evenals het inspelen op wensen van gebruikers.

Vanwege de wegvallende programmafinanciering heeft het bestuur van de Landschapstafel IJsselmonde besloten om de landschapstafel wel te continueren, maar te extensiveren. De basis van de Landschapstafel IJsselmonde is en blijft een netwerk van partijen dat bijeen komt voor overleg, afstemming en inspiratie ter versterking van de groenblauwe leefomgeving op IJsselmonde. Het NRIJ blijft contacten onderhouden met de Landschapstafel IJsselmonde.

Financiële samenvatting

Voor 2024 ligt er een sluitende begroting, waarbij rekening is gehouden met een deelnemersbijdrage van € 1.653.711 (8,4% hoger dan de bijdrage 2023) en een provinciale subsidie van € 353.988 en bijdrage van de Gemeente Rotterdam van € 854.373.

2. Uitgangspunten

Uitgangspunt voor de programmabegroting 2024 is bestaand en aanvaard beleid, zoals dat is vastgelegd in het besluit Uitgangspunten programmabegroting 2024, de programmabegroting 2023, de Najaarsrapportage 2022 en eventuele andere besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2023.

Opbrengsten uit huren, pachten en dergelijke zijn conform de actuele contracten bijgesteld. Ook worden eventuele nieuwe (externe) ontwikkelingen (bij bestaand beleid) meegenomen. De begroting Onderhoudskosten wordt gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan TBM. Structurele effecten die voortkomen uit de jaarrekening 2022 zullen worden verwerkt in een begrotingswijziging 2024.

Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2024 is een indexatie van 8,4% toegepast, overeenkomstig het indexeringspercentage van de Kring van gemeentesecretarissen. Deze indexering wordt toegepast op alle lasten, met uitzondering van belastingen, verzekeringen, rentelasten en afschrijvingen. De indexering wordt in principe niet toegepast op de baten (voorzichtigheidsbeginsel). Voor de meerjarenraming 2025 tot en met 2028 is geen indexering toegepast.

De programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2028 moeten, conform de uitgangspunten in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Als dit niet het geval is, is de kans groot dat op termijn een begrotingstekort ontstaat. De nadere uitwerking is opgenomen in de financiële begroting.

De programmabegroting moet eind april voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar klaar zijn. Dit heeft te maken met bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Het recreatieschap en Staatsbosbeheer hebben eind 2020 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met elkaar afgesloten voor de periode 2021 tot en met 2024 met de mogelijkheid om deze vier jaar te verlengen. In deze overeenkomst is afgesproken dat het recreatieschap en Staatsbosbeheer gezamenlijk een uitvoeringsprogramma vormen op de gewenste ambities en inrichting van het werkgebied van het schap. Dit uitvoeringsprogramma is in 2021 opgesteld en wordt jaarlijks vertaald in de begroting.

De provincie Zuid-Holland is per 1 januari 2018 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling. De wijze en mate van financiële betrokkenheid in de toekomst van de provincie bij het recreatieschap is vastgelegd in de 'Financieringsovereenkomst NRIJ-PZH'. De financieringsovereenkomst is in deze begroting verwerkt. Deze bijdrage is niet meer zichtbaar onder de deelnemersbijdragen, maar is opgenomen als subsidiebijdrage onder de baten.

De gemeente Rotterdam is eveneens per 1 januari 2018 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling. De financiële afspraken hier omtrent zijn vastgelegd in de 'Hoofdlijnen overeenkomst Uittreding Rotterdam'. De bijdrage van de gemeente Rotterdam is niet meer zichtbaar onder de deelnemersbijdrage, maar is opgenomen als subsidiebijdrage onder de baten.

3. Programma Instandhouding en ontwikkeling gebieden

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken
- Overhead
- Algemene dekkingsmiddelen
- Kredieten en
- Mutatie reserves

3.1. Gebiedsbeheer

Aantrekkelijke en gevarieerde gebieden, die onderling samenhangen en verbonden zijn, en waarin recreatie en ecologie elkaar versterken. Dat vraagt om professioneel beheer. Met het Terrein Beheer Model (TBM) bijvoorbeeld, waarmee we gefundeerde inrichtings- en beheerkeuzes kunnen maken, met inzicht in de beheerkosten.

Voor het aantrekkelijk houden van de gebieden is het belangrijk dat bezoekers zich er welkom en veilig voelen. Het recreatieve aanbod is divers en sluit aan bij de vraag van de gebruikers. En we zorgen voor de afhandeling van vragen, klachten en verzoeken voor gebruik van het gebied en voor handhaving.

3.1.1. Beheerinformatie

Wat willen we bereiken

Beheerinformatie levert inzicht in de beheerwerkzaamheden en kosten voor de komende jaren. Deze informatie is onmisbaar voor een goede beheer voorbereiding en -uitvoering in de terreinen.

Wat gaan we er voor doen

Metten is weten. Daarom is het van belang dat de beheerinformatie inzichtelijk en op orde is. De koppeling aan een Geografisch Informatie Systeem (GIS) aan het Terrein Beheer Model maakt data en kosten inzichtelijk, goed te beheren en te vergelijken. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld kaartmateriaal van de huidige en toekomstige inrichting, planningen, geografische gebiedsanalyses en beschrijvingen van kapitaalgoederen zoals wegen en paden, maar ook 'kunstwerkspoorren' voor bijvoorbeeld bruggen en steigers.

3.1.2. Uitvoeren terreininspecties

Wat willen we bereiken

Het uitvoeren van inspecties leidt tot actuele, heldere beheerdata. Daarmee kan op de korte termijn de kwaliteit en veiligheid in de gebieden gewaarborgd worden en is op de langere termijn inzicht in de noodzakelijke investeringen.

Wat gaan we er voor doen

Door systematische visuele en technische inspecties te doen blijft er zicht op de onderhoudsstaat van de natuur- en recreatieterreinen. Zo kan er tijdig bijgestuurd worden.

Inspecties stellen in staat dat:

- de kwaliteit van het terrein te geborgd wordt;
- de meerjarenplanningen groot onderhoud actueel gehouden wordt;
- de veiligheid in het gebied (beter) gewaarborgd blijven;
- er invulling gegeven wordt aan aantoonbaarheid (juridische aansprakelijkheid).

3.1.3. Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een natuurlijke en eigentijdse inrichting van de terreinen, met naast recreatieve mogelijkheden ook aandacht voor landschappelijke kwaliteit en vergroting van de biodiversiteit.

Wat gaan we er voor doen

Terreinbeheer is continu inspelen op nieuwe wettelijke kaders en op vragen en veranderend gebruik van stakeholders in en om de terreinen. Het is dan ook belangrijk om deze vraagstukken goed te volgen en aanpassingen te onderbouwen en te implementeren in het beheer.

Recreatieadviseurs, ecologen en landschapsarchitecten zetten hierbij hun kennis van zowel het recreatiegebruik en de natuur- en landschapswaarden van de gebieden als hun landelijke expertise in, zodat het beheer wordt ingericht vanuit een integraal perspectief.

In 2024 wordt met inzet van dit product invulling gegeven aan artikel 2, lid 2e van de Samenwerkingsovereenkomst: "Partijen hebben als gezamenlijke doelstelling voor het werkgebied: het bevorderen van natuurwaarden en (natuur)beleving voor de verschillende doelgroepen". Daarbij wordt o.a. aandacht besteed aan ecologische corridors op IJsselmonde, monitoring van biodiversiteit, het uitbreiden van ecologisch maaibeheer en het waarderen van de baten van bomen. Om dit te kunnen realiseren is het budget van dit product met circa € 21.000 verhoogd ten opzichte van 2023.

3.1.4. Uitvoeren terreinbeheer

Wat willen we bereiken

Efficiënt en hoogwaardig terreinbeheer levert een duurzaam onderhouden recreatie- en natuurgebied op dat aansluit op de wensen van bezoekers, met faciliteiten die schoon, heel en veilig zijn. Daarnaast draagt het beheer bij aan natuurwaarden en biodiversiteit.

Wat gaan we er voor doen

Binnen de kaders van wet- en regelgeving en met behoud van de landschappelijke kwaliteit wordt integraal en duurzaam terreinbeheer uitgevoerd. Verder wordt er op basis van Social Return gewerkt; en wordt ervaring in beheer, recreatie en biodiversiteit gedeeld. Uitvoering van het werk gebeurt op basis van het Terrein Beheer Model. Deze systematiek garandeert de kwaliteit van het beheer en maakt vervangingsinvesteringen voor dagelijks en groot onderhoud per jaar inzichtelijk. De meerjarige onderhoudsplanning geeft ook inzicht voor de lange termijn.

3.1.5. Omgevingsmanagement

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een brede waardering voor de gebieden, heldere communicatie en samenwerking met belanghebbenden, gezamenlijke verantwoordelijkheid en begrip voor beheermaatregelen.

Wat gaan we er voor doen

Veel mensen voelen zich betrokken bij uw gebieden en willen graag meedenken en bijdragen aan het beheer van terreinen. Goed terreinbeheer betekent dus ook: communicatie en samenwerking

met de omgeving en belanghebbenden. Er wordt gebruik gemaakt van diverse vormen van gebieds- en stakeholdercommunicatie, zoals participatie- en informatiebijeenkomsten, woordvoering, en (landelijke) online en offline communicatiekanalen. De boswachters zijn hierbij lokaal aanspreekpunt en monitoren wat er in de omgeving leeft. Uiteraard worden ook landelijke expertise en netwerken ingezet.

3.1.6. Beheer vastgoed en gronden

Wat willen we bereiken

Professioneel vastgoed- en grondbeheer houdt u de (vermogens)positie op orde. Bovendien wordt voldaan aan de rechten en plichten die het eigendom met zich meebrengt. Zorgvuldig en passend medegebruik draagt bij aan het recreatieaanbod én aan structurele inkomsten.

Wat gaan we er voor doen

De grondpositie (de gronden en vastgoed binnen het werkingsgebied) vormt de basis van elk natuur- en recreatiegebied. Duurzame borging van dit bezit vraagt om zorgvuldig beheer (goed rentmeesterschap). Daarmee wordt invulling gegeven aan verzoeken om medegebruik, bijvoorbeeld door erfpacht- of andere gebruiksovereenkomsten aan te gaan, inclusief de administratieve, financiële en juridische afwikkeling daarvan. Professioneel grond- en vastgoedbeheer is ook financieel van belang: de grond en gebouwen vormen immers uw kapitaal. Op basis van de lopende contracten komen twee contracten voor verlenging in aanmerking én één contract moet worden herzien. De inzet voor dit type werkzaamheden is bij het sluiten van de SOK en bijbehorende uitvoeringsagenda uitgezonderd van het operationeel beheer (operationeel beheer omvat slechts een deel van de werkzaamheden die in de PDC tot de werkzaamheden van beheer vastgoed en gronden behoort). Om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren is het budget van dit product met circa € 64.000 verhoogd ten opzichte van 2023.

3.1.7. Toezicht en handhaving

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een gebied te leveren waar mensen zich veilig en welkom voelen en waar de natuur wordt beschermd. Door naleving van de wet- en regelgeving blijft de kwaliteit van het gebied op orde en de recreatie- en belevingswaarde hoog.

Wat gaan we er voor doen

Toezicht en handhaving bestaat uit drie onderdelen:

- Gastheerschap voor de gebruikersgroepen;
- Handhaving op geldende bepalingen en wetgeving;
- Samenwerking met andere bevoegde toezichthouders (politie, gemeentelijke handhavers);

De uitvoering van deze onderdelen door boswachters met boa-bevoegdheden, gebeurt in overleg met o.a. gemeenten en andere toezichthouders. Hierbij wordt ingespeeld op de aard van het gebied en mogelijke probleemsituaties in de terreinen en/of op het water.

3.1.8. Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wat willen we bereiken

De gebieden bieden ruimte voor initiatieven van derden, zorgvuldig getoetst aan de andere belangen voor het terrein. Afspraken met partijen worden vastgelegd en gecommuniceerd.

Wat gaan we er voor doen

De gebieden worden regelmatig gebruikt door organisaties en particulieren voor het organiseren van activiteiten en evenementen. Dat is een maatschappelijke meerwaarde. Want naast het beschermen van natuur, zijn ook het beleven en benutten van terreinen belangrijke waarden. Maar niet alles kan en mag overal. Daarom is het nodig om heldere afspraken te maken over het gebruik van het gebied en de faciliteiten, zeker bij grote bezoekersaantallen. Dit wordt vastgelegd in de vorm van een vergunning (verlening door gemeenten), ontheffing of toestemming. Vanzelfsprekend op basis van de afspraken en doelstellingen die voor een terrein gelden. In de afgelopen jaren is het aantal aanvragen gestegen. In verband hiermee nemen zowel de lasten om dit product te leveren als de baten die het opbrengt toe. Deze verhogingen lopen vrijwel kostenneutraal door de begroting.

3.2. Maatschappelijke betrokkenheid

Duurzaam, hoogwaardig beheer vraagt om afstemmen en samenwerken. Met omwonenden, ondernemers en diverse gebruikersgroepen. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vinden er zinvol werk en hun inzet verhoogt de kwaliteit van gebieden. Ook zorgen we dat de terreinen toegankelijk zijn voor mensen met een beperking en bieden we lesprogramma's en voorzieningen aan voor jeugd.

Zo verbinden we duurzaam beheer met maatschappelijk beheer en werken we samen aan terreinen waar mens en natuur elkaar vinden.

3.2.1. Vrijwilligers en actief burgerschap

Wat willen we bereiken

Een zorgvuldige aanpak van vrijwilligerswerk en actief burgerschap leidt tot betrokkenheid, betekenis en plezier bij gebruikers en de omgeving van het gebied. De vrijwilligers werken mee aan excursies, jeugdactiviteiten en terreinbeheer, maar ook helpen zij bij monitoring, toezicht en handhaving en bij vragen, meldingen en klachten van bezoekers.

Wat gaan we er voor doen

Veel mensen voelen zich betrokken bij de gebieden en zetten zich er graag voor in. 'Vrijwilligers en actief burgerschap' is een essentieel product om hen hiervoor op een zorgvuldige, professionele manier ruimte te bieden en terreinen op eigentijdse wijze te beheren. Dat levert kwalitatief hoogstaand gebiedsbeheer op en bovendien draagvlak in de omgeving.

Het bestaat uit o.a.:

- professionele begeleiding inzet van vrijwilligers;
- faciliteren en onderhouden van participatiegroepen;
- samenwerken met bewonersplatforms, stichtingen en verenigingen.

3.3. Plannen maken

Gebiedsbeheer gaat verder dan de bestaande inrichting zorgvuldig en efficiënt in stand houden. Het gaat ook om flexibel kunnen reageren op veranderende maatschappelijke en ecologische vraagstukken. Maar ook om aanpassing van beheer naar de nieuwste inzichten op het gebied van recreatie, kwaliteit van de leefomgeving, klimaatadaptatie en ecosystemen. Dat vraagt om strategische en onderbouwde doorontwikkeling van terreinen.

3.3.1. Plan- en projectvoorbereiding

Gedurende het jaar kunnen zich knelpunten of kansen aandienen, die vragen om een eerste beoordeling en standpuntbepaling door het bestuur. Om flexibel op dergelijke ontwikkelingen te kunnen reageren wordt een budget van € 20.000 opgenomen. Ten laste van dit budget wordt alleen de inzet van capaciteit benodigd voor het opstellen van een bestuursvoorstel gebracht. Dit voorstel heeft als doel een besluit te nemen of het schap het gesignaleerde probleem wil oplossen of de kans wil benutten en bereid is daarvoor middelen beschikbaar te stellen. Zo'n voorstel geeft daarom inzicht in welke kosten en opbrengsten aan een vervolg zijn verbonden.

3.3.2. Beheerkostenberekening en analyses

Wat willen we bereiken

De beheerkostenberekening geeft inzicht in de beheerkosten voordat de herinrichting start zodat vooraf bestuurlijke, beheersmatige en financiële keuzes gemaakt kunnen worden en daarmee grip geeft op de begroting (geprognoseerde en werkelijke kosten).

Wat gaan we er voor doen

Bij de grote of kleinere herinrichting van een gebied, of bij het inrichten van nieuw terrein, is het wenselijk vooraf inzicht in de te verwachten beheerkosten te hebben. Dit wordt verzorgd door beheerkostenberekeningen en -analyses uit te voeren. In deze berekeningen worden de beheerkosten van de huidige situatie afgezet tegen die van de toekomstige inrichting van een gebied. Ook wordt een analyse gemaakt van de kostenbepalende elementen, zodat er gefundeerd keuzes gemaakt kunnen worden.

3.4. Overhead

Efficiënt beheer staat of valt met kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap

Daarbij wordt rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat o.a. uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied. Tevens wordt het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter bijgestaan in alles wat de hen opgedragen taken aangaat, o.a. met een goed financieel en administratief management en met een solide juridische onderbouwing en afhandeling.

3.4.1. Bestuursproducten

3.4.1.1. Accountmanagement

Wat willen we bereiken

De accountmanager is een deskundig aanspreekpunt vanuit Staatsbosbeheer voor het recreatieschap en een opdrachtnemer voor de bestuurlijke opdrachten.

Wat gaan we er voor doen

Met de bestuurlijk-juridische achtergrond en kennis organisatie fungeert de accountmanager als sparringpartner voor het schap. Hij is opdrachtnemer voor bestuurlijke opdrachten, bewaakt de voortgang van de projecten en werkzaamheden die daaruit voortkomen en informeert het schap over de voortgang en de eindresultaten.

3.4.1.2. Bestuurssecretaris

Wat willen we bereiken

De bestuurssecretaris levert een effectieve ondersteuning en advisering van het bestuur.

Wat gaan we er voor doen

De bestuurssecretaris is de expert-sparringpartner. Hij adviseert en begeleidt het bestuur en andere samenwerkingspartners. Met zijn bestuurlijk-juridische achtergrond heeft hij veel kennis van onder meer gemeenschappelijke regelingen. Hij ondersteunt de uitvoering van bestuurlijke taken en besluitvormingsprocessen en denkt mee over bestuurlijke vraagstukken. Als rechterhand van het bestuur vertaalt de bestuurssecretaris besluiten naar concrete afspraken voor Staatsbosbeheer.

3.4.1.3. Secretariaat

Wat willen we bereiken

Het ambtelijk secretariaat zorgt ervoor dat de vergaderingen goed voorbereid en professioneel verlopen, dat de daarbij behorende vergaderstukken tijdig beschikbaar zijn en dat de archivering op orde is.

Wat gaan we er voor doen

Het ambtelijk secretariaat verzorgt de planning, organisatie, voorbereiding, verslaglegging en archivering van de bestuursvergaderingen. Met gedegen kennis van bestuurlijk-juridische processen bewaakt de ambtelijk secretaris dat voldaan wordt aan de vereisten en bepalingen die onder meer de Wet Gemeenschappelijke Regelingen stelt.

3.4.2. Financiële diensten

3.4.2.1. Financieel beleid

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een solide financieel beleid dat voldoet aan juridische en financiële vereisten, verordeningen, notities en kaders.

Wat gaan we er voor doen

Zorgvuldig terreinbeheer en -ontwikkeling vraagt om zorgvuldig budgetbeheer. De beschikbare middelen zijn immers bedoeld om de doelen en visie te realiseren voor uw gebieden. Door kennis, ervaring en netwerk worden de terreinen zo efficiënt mogelijk beheerd. Er wordt een intern inkoop- en beleidskader opgesteld, (Europese) aanbestedingen worden begeleid, contracten worden opgesteld, rapportages voor verantwoording en accountantscontrole worden verzorgd, en de verzekeringsportefeuille wordt gecoördineerd. Uiteraard volgens de wettelijke vereisten. En op onderwerpen wordt financieel advies gegeven.

3.4.2.2. Planning en control

Wat willen we bereiken

Een Planning & Control-cyclus (P&C) is een wettelijke vereiste. En het geeft daarnaast kader en sturing aan het bestuur en biedt ondersteuning om de doelstellingen te bereiken.

Wat gaan we er voor doen

Deze P&C begint met het plannen van de jaarlijkse activiteiten (begroting) en eindigt met het vaststellen van het jaarresultaat en het samenstellen van de jaarrekening. Administratie (de vastlegging van financiële handelingen) en projectcontrolling maken vanzelfsprekend onderdeel uit van P&C. Met de najaarsrapportage wordt de uitvoering van activiteiten bewaakt en wordt er voor gezorgd dat de bedrijfsvoering 'in control' blijft. Indien nodig wordt het voorgenomen beleid of de activiteiten en processen bijgesteld. Uiteraard binnen het extern kader van Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), fiscale wetgeving en andere wet- en regelgeving.

3.4.3. Juridische diensten

3.4.3.1. Aansprakelijkheid

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een beperking van aansprakelijkheidsprocedures, -risico's en -kosten. Efficiënte afhandeling van klachten voorkomt bovendien eventuele beroepsprocedures bij de Nationale Ombudsman.

Wat gaan we er voor doen

Terreineigendom en -beheer brengen juridische verantwoordelijkheden met zich mee. Gezorgd wordt voor een onderbouwde afwijzing of toewijzing van claims, voor de (financiële) afhandeling ervan, of claims worden doorgestuurd naar de verantwoordelijke partij. Omgekeerd wordt gezorgd voor aansprakelijkheidstelling van derden bij schade aan de terreinen. Bij klachten op grond van de Algemene wet bestuursrecht wordt gezorgd voor correspondentie met de directe toezichthouder (Politie en OM), worden hoorzittingen voorbereid en worden beslissingen opgesteld. Verder worden beroepen van klagers bij de Nationale Ombudsman afgehandeld. In bezwaarprocedures wordt gezorgd voor de hoorzittingen en worden beslissingen op bezwaar opgesteld.

3.4.3.2. Juridische ondersteuning

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een goede en snelle juridische ondersteuning ter voorkoming en beperking van imagoschade en allerhande risico's.

Wat gaan we er voor doen

Voor effectief beheer en ontwikkeling van terreinen is een solide juridische basis onmisbaar. Daarom wordt vorm gegeven aan tal van overeenkomsten in het kader van beleid en uitvoering van beheer, waaronder de samenwerking met derden (private en publieke partijen). Dat gebeurt onder andere door adviseren, beoordelen en/of opstellen van overeenkomsten.

3.4.3.3. Procederen

Wat willen we bereiken

Het voorkomen van een onnodige gerechtelijke procedure spaart tijd en geld. In die gevallen waarin geprocedeerd moet worden, wordt een vlotte en correcte afhandeling van de procedure beoogd en draagt zodoende bij aan een besparing van kosten en komt uw imago ten goede.

Wat gaan we er voor doen

Mochten conflicten met derden tot juridische procedures leiden, dan wordt er geprocedeerd als verweerder, eisende partij, gedaagde of belanghebbende en zijn de juristen het aanspreekpunt voor de advocaat. Ook worden collega's bijgestaan in juridische procedures, bijvoorbeeld als zij slachtoffer zijn van een delict of een ongeval. Als het nodig is, wordt er opgetreden als gemachtigde in een gerechtelijke procedure.

3.4.3.4. WOB-procedures

Wat willen we bereiken

Gestreefd wordt naar een snelle en correcte afhandeling van WOB-procedures.

Wat gaan we er voor doen

WOB-verzoeken worden in behandeling genomen. Ook kan een zienswijze opgesteld worden op een WOB-verzoek dat door derden wordt behandeld en waarin het recreatieschap derde-belanghebbende bent. Cruciaal hierbij is dat over de gevraagde informatie (documenten) beschikt kan worden.

3.5. Projecten/kredieten

Er zijn bij het opstellen van deze begroting geen projecten die doorlopen tot in 2024.

3.6. Mutaties reserves

Deelproduct/product	Lasten			Baten			Saldo		
	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Mutatie reserves									
Reserve Pendrechtse molen	27.700	27.700	27.700	30.058	15.000	15.000	(2.358)	12.700	12.700
Reserve afschrijvingen				4.500	4.500	4.500	(4.500)	(4.500)	(4.500)
Investeringsreserve	68.561			26.556			42.005	-	-
Reserve besparingen	113.250	226.500	339.750	15.000			98.250	226.500	339.750
Egalisatiereserve groot onderhoud				261.202	261.202	261.202	(261.202)	(261.202)	(261.202)
AR	99.027			64.000			35.027	-	-
Totaal mutatie reserves	308.538	254.200	367.450	401.316	280.702	280.702	(92.778)	(26.502)	86.748

3.7. Wat gaat het kosten

Deelproduct/product	Lasten			Baten			Saldo		
	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Personeel	802.045	763.800	908.824	-	-	-	802.045	763.800	908.824
Optimaliseringsrichting fysiek beheer		(226.500)	(339.750)				-	(226.500)	(339.750)
Overschot op rekening		153.609	148.468				-	153.609	148.468
Materieel	2.419.932	2.268.239	2.375.175	952.525	747.200	953.975	1.467.407	1.521.039	1.421.200
Gebiedsbeheer	3.221.977	3.032.039	3.283.999	952.525	747.200	953.975	2.269.452	2.284.839	2.330.024
Personeel	39.867	42.300	45.900	-	-	-	39.867	42.300	45.900
Materieel									
Maatschappelijke betrokkenheid	39.867	42.300	45.900	-	-	-	39.867	42.300	45.900
Personeel	17.186	32.100	34.800	-	-	-	17.186	32.100	34.800
Materieel							-	-	-
Plannen maken	17.186	32.100	34.800	-	-	-	17.186	32.100	34.800
Overhead									
Personeel	18.029	49.800	54.000	-	-	-	18.029	49.800	54.000
Materieel	67.760	83.900	90.900	-	-	-	67.760	83.900	90.900
Bestuurlijke diensten	85.789	133.700	144.900	-	-	-	85.789	133.700	144.900
Personeel	168.707	132.400	158.000	-	-	-	168.707	132.400	158.000
Materieel	9.467	37.700	30.500	16.149	-	40.500	(6.682)	37.700	(10.000)
Financiële diensten	178.174	170.100	188.500	16.149	-	40.500	162.025	170.100	148.000
Personeel	8.571	16.800	18.200	-	-	-	8.571	16.800	18.200
Materieel	-	3.500	3.500	-	-	-	-	3.500	3.500
Juridische diensten	8.571	20.300	21.700	-	-	-	8.571	20.300	21.700
Totaal overhead	272.534	324.100	355.100	16.149	-	40.500	256.385	324.100	314.600
Overige kosten									
Deelnemersbijdrage			-	1.455.691	1.525.564	1.653.711	(1.455.691)	(1.525.564)	(1.653.711)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland				326.900	326.900	353.988	(326.900)	(326.900)	(353.988)
Bijdrage gemeente Rotterdam				854.373	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen	-	-	-	2.636.964	2.706.837	2.862.072	(2.636.964)	(2.706.837)	(2.862.072)
Onvoorzien	-	50.000	50.000	-	-	-	-	50.000	50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.551.564	3.480.539	3.769.799	3.605.639	3.454.037	3.856.547	(54.075)	26.502	(86.748)
Totaal kredieten	56.851	-	-	8.065	-	-	48.786	-	-
Saldo van baten en lasten	3.608.415	3.480.539	3.769.799	3.613.705	3.454.037	3.856.547	(5.290)	26.502	(86.748)
Totaal mutatie reserves	308.538	254.200	367.450	401.316	280.702	280.702	(92.778)	(26.502)	86.748
Gerealiseerd resultaat	3.916.953	3.734.739	4.137.249	4.015.021	3.734.739	4.137.249	(98.068)	-	(0)

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het recreatieschap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd of ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het recreatieschap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Inflatie

Wegens de gestegen inflatie, het CPI indexcijfer voor 2022 was 11,8%, in relatie tot de index die in de begroting 2023 is gehanteerd (4,8%) mag verwacht worden dat er op regulier onderhoud en groot onderhoud extra kosten doorberekend gaan worden door onze leveranciers/aannemers. Dit is mede ingegeven doordat er in de contracten clausules zijn opgenomen voor prijsstijgingen. De totale kosten zijn voor 2023 begroot op € 1.017.000 (regulier onderhoud) en € 714.000 (groot onderhoud).

Het risico is hoog en wordt ingeschat op 75% van (7% x € 1.731.000) = € 91.000 (naar boven afgerond).

Risico:

Laag = 25%

Midden = 50%

Hoog = 75%

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

De stand van de Algemene Reserve is per eind 2022 ca. € 0,5 miljoen.

De ratio komt uit op > 2 en is daarmee uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
netto schuldquote	-82%	-72%	-73%	-65%	-37%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
solvabiliteitsratio	64%	76%	79%	70%	69%
structurele exploitatieruimte					

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De Provincie Zuid-Holland gebruikt de volgende signaleringswaarden:

Kengetal	gezond	neutraal	risicovol
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen.

Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is

Programma groot onderhoud

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud te zien voor de komende jaren.

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening Groot onderhoud per 01-01	2.033.508	1.861.734	1.113.182	817.991	1.154.433
Dotatie	660.600	660.600	660.600	660.600	660.600
Extra dotatie	216.202	216.202			
Prognoses 2024 ev.	806.597	1.250.272	735.224	249.352	652.869
Prognoses 2024 ev.	241.979	375.082	220.567	74.806	195.861
Stand voorziening groot onderhoud per 31-12	1.861.734	1.113.182	817.991	1.154.433	966.303

In 2024 is groot onderhoud en vervangingsonderhoud voorzien aan o.a.:

- bos en beplantingen: het uitvoeren van groot onderhoud en het aanpakken van essentaksterfte in de recreatiegebieden Hooge Nesse en Veerplaat;
- harde oevers: het vervangen van de damwand langs de surfoever Waalbocht en het vervangen van de houten beschoeiingen en damwanden in recreatiegebied Wevershoek, zo mogelijk door natuurlijke oevers;
- halfverharde wandelpaden en parkeerterreinen het Zuidelijk Randpark.

Programmabegroting 2024 | Paragrafen

Onderstaand een volledig overzicht van de in 2024 geplande werkzaamheden (excl. P):

Categorie	2024
TBM-overig	18.227
Bos	105.430
Solitair en knotbomen	144.134
Niet normatieve assets (lampjes)	16.542
Bagger	64.014
Halfverharding	35.074
Harde oevers	403.903
Gebouwen	2.199
Bruggen	17.074
Totaal GO	806.597

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Er is voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2022 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Er zijn op balansdatum 2022 meerdere uitstaande geldleningen zonder renteherziening gedurende de looptijd. Er is geen sprake van herfinanciering. Derhalve is er geen renterisico.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. De drempel van € 1.000.000 is in 2022 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

EMU saldo

Het (EMU-saldo) is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Decentrale overheden moeten inzicht geven in de berekening van hun aandeel in dit EMU-saldo. Deze informatie wordt middels enquêtes aangeleverd bij het CBS. Voor de EMU-enquête worden de gemeenten, de provincies en de waterschappen integraal waargenomen. Bij de gemeenschappelijke regelingen wordt een deelwaarneming gedaan. Een gemeenschappelijke regeling valt binnen de deelwaarneming indien het totaal aan baten of lasten op de exploitatierekening groter is dan 20 miljoen euro. Omdat het begrotingstotaal van het Recreatieschap onder deze grens van €20 miljoen ligt is toelichting van het EMU saldo niet verplicht en derhalve niet opgenomen.

Renteschema

Renteschema:				
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering				9.828
b. De externe rentebaten (idem)			-/-	40.500
Saldo rentelasten en rentebaten				-30.672
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-		
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-		
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente €				-
d1. Rente over eigen vermogen			+/+	-
d2. Rente over voorzieningen			+/+	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				-30.672
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	-
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury				-30.672

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Het dagelijks bestuur van het recreatieschap heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld waarin de volgende uitgangspunten centraal staan:

- Grond is een middel en geen doel.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen – actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoed)ontwikkelingen.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten.

Schapsspecifiek

Grondpositie

Grondpositie per 31 december 2022:

Oppervlakte:	31-12-2021	31-12-2022*
Totaal	548 ha	548 ha

Deze tabel betreft de grondpositie; in het onderdeel “gebiedsbeheer” wordt ingegaan op het beheerareaal en eventuele mutaties hierin.

Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2022.

*Afgerond op hele getallen

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het Recreatieschap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft. Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2022.

4.5 Bedrijfsvoering

Productomschrijving	Gebiedsbeheer	Maatschappelijke betrokkenheid	Plannen maken	Overhead	Totaal
Beheerinformatie	54.200				54.200
Uitvoeren Terreininspecties	64.500				64.500
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	39.300				39.300
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	336.800				336.800
Omgevingscommunicatie	125.200				125.200
Samenwerking omgevingsmanagement	63.600				63.600
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	125.324				125.324
Toezicht en Handhaving	200.800				200.800
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	19.800				19.800
Vrijwilligers en actief burgerschap		45.900			45.900
Plan- en projectvoorbereiding			23.200		23.200
Beheerkostenberekening & analyses			11.600		11.600
Accountmanagement				54.000	54.000
Bestuurssecretaris				-	-
Personeel				54.000	54.000
Financieel beleid				14.000	14.000
Planning en control				130.000	130.000
Aansprakelijkheid				3.000	3.000
Juridische ondersteuning				12.400	12.400
Procederen				1.400	1.400
WOB-procedures				1.400	1.400
Subtotaal	902.324	45.900	34.800	270.200	1.253.224
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud	242.000				242.000
Totaal					1.495.224

4.6 Deelnemersbijdrage

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage	Inwoneraantallen per 1-1-2022
Gemeente Albrandswaard	216.385	13%	25.934
Gemeente Barendrecht	406.455	25%	48.714
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	264.186	16%	31.663
Gemeente Ridderkerk	392.979	24%	47.099
Gemeente Zwijndrecht	373.706	23%	44.789
	1.653.711	100%	198.199
Totaal	1.653.711		

Financiële begroting

Deelproduct/product	Lasten			Baten			Saldo		
	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Personeel	802.045	763.800	908.824	-	-	-	802.045	763.800	908.824
Optimaliseringsrichting fysiek beheer		(226.500)	(339.750)				-	(226.500)	(339.750)
Overschot op rekening		153.609	148.468				-	153.609	148.468
Materieel	2.419.932	2.268.239	2.375.175	952.525	747.200	953.975	1.467.407	1.521.039	1.421.200
Gebiedsbeheer	3.221.977	3.032.039	3.283.999	952.525	747.200	953.975	2.269.452	2.284.839	2.330.024
Personeel	39.867	42.300	45.900	-	-	-	39.867	42.300	45.900
Materieel									
Maatschappelijke betrokkenheid	39.867	42.300	45.900	-	-	-	39.867	42.300	45.900
Personeel	17.186	32.100	34.800	-	-	-	17.186	32.100	34.800
Materieel									
Plannen maken	17.186	32.100	34.800	-	-	-	17.186	32.100	34.800
Overhead									
Personeel	18.029	49.800	54.000	-	-	-	18.029	49.800	54.000
Materieel	67.760	83.900	90.900	-	-	-	67.760	83.900	90.900
Bestuurlijke diensten	85.789	133.700	144.900	-	-	-	85.789	133.700	144.900
Personeel	168.707	132.400	158.000	-	-	-	168.707	132.400	158.000
Materieel	9.467	37.700	30.500	16.149	-	40.500	(6.682)	37.700	(10.000)
Financiële diensten	178.174	170.100	188.500	16.149	-	40.500	162.025	170.100	148.000
Personeel	8.571	16.800	18.200	-	-	-	8.571	16.800	18.200
Materieel	-	3.500	3.500	-	-	-	-	3.500	3.500
Juridische diensten	8.571	20.300	21.700	-	-	-	8.571	20.300	21.700
Totaal overhead	272.534	324.100	355.100	16.149	-	40.500	256.385	324.100	314.600
Overige kosten									
Deelnemersbijdrage			-	1.455.691	1.525.564	1.653.711	(1.455.691)	(1.525.564)	(1.653.711)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland				326.900	326.900	353.988	(326.900)	(326.900)	(353.988)
Bijdrage gemeente Rotterdam				854.373	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen	-	-	-	2.636.964	2.706.837	2.862.072	(2.636.964)	(2.706.837)	(2.862.072)
Onvoorzien	-	50.000	50.000	-	-	-	-	50.000	50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.551.564	3.480.539	3.769.799	3.605.639	3.454.037	3.856.547	(54.075)	26.502	(86.748)
Totaal kredieten	56.851	-	-	8.065	-	-	48.786	-	-
Saldo van baten en lasten	3.608.415	3.480.539	3.769.799	3.613.705	3.454.037	3.856.547	(5.290)	26.502	(86.748)
Totaal mutatie reserves	308.538	254.200	367.450	401.316	280.702	280.702	(92.778)	(26.502)	86.748
Gerealiseerd resultaat	3.916.953	3.734.739	4.137.249	4.015.021	3.734.739	4.137.249	(98.068)	-	(0)

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten gewone bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen (mutaties) aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

Structureel evenwicht

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is in de begroting en de meerjarenraming het structureel en reëel evenwicht geïntroduceerd. Het BBV is aangepast, zodat Algemeen Bestuur en financieel toezichthouder kunnen vaststellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming. Algemeen uitgangspunt is dat structurele lasten en baten die lasten en baten zijn die betrekking hebben op posten of beleid met een looptijd van meer dan drie jaar. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen is opgenomen in de toelichting op de meerjarenraming.

Uiteenzetting van de financiële positie (geprognosticeerde balans)

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de geprognosticeerde balanscijfers voor de jaren 2024 tot en met 2028.

Bedragen

Totaaloverzicht	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
ACTIVA					
Materiële vaste activa	2.313.367	2.275.484	2.237.621	2.204.587	2.172.573
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-
Vlottende activa	3.334.678	2.929.097	2.031.698	1.763.103	970.916
Totaal activa	5.648.045	5.204.581	4.269.319	3.967.690	3.143.489
PASSIVA					
Reserves	3.604.799	3.955.265	3.360.572	2.767.879	2.177.186
(Geraamd) resultaat	-	-	-	-	-
Voorzieningen	1.861.734	1.113.182	817.991	1.154.433	966.303
Langlopende schulden	181.512	136.134	90.756	45.378	-
Vlottende passiva	-	-	-	-	-
Totaal passiva	5.648.045	5.204.581	4.269.319	3.967.690	3.143.489

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, zijn vermeld in hoofdstuk 2 van deze begroting.

Materiële vaste activa

De afname in de materiële vaste activa betreft de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Niet van toepassing.

Vlottende activa

De vlottende activa is bepaald door het verschil te nemen tussen het “totaal passiva per jaar” minus het totaal van de materiële vaste activa.

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

Reserves

Staat van reserves	Saldo 1-1-2024	Resultaat bestemming	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025
Algemene Reserve	336.131	-	-	-	336.131	-	-	336.131
BESTEMMINGSRESERVES								
Investeringsreserve	1.431.501	-	-	-	1.431.501	150.468	-	1.581.969
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	-	-	-	460.306	-	-	460.306
Reserve vervangingsinvesteringen	434	-	-	-	434	-	-	434
Reserve Pendrechtse molen	240.032	-	27.700	15.000	252.732	27.700	15.000	265.432
Reserve besparingen	407.523	-	339.750	-	747.273	453.000	-	1.200.273
Afschrijvingsreserve	119.718	-	-	4.500	115.218	-	4.500	110.718
Egalisatiereserve groot onderhoud	522.405	-	-	261.202	261.203	-	261.202	1
Subtotaal bestemmingsreserves	3.181.920		367.450	280.702	3.268.668	631.168	280.702	3.619.134
Totaal	3.518.051		367.450	280.702	3.604.799	631.168	280.702	3.955.265

Meerjarenperspectief

Staat van reserves	Saldo 31-12-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2028
Algemene Reserve	336.131	-	-	336.131	-	-	336.131	-	-	336.131
BESTEMMINGSRESERVES										
Investeringsreserve	1.581.969	-	602.893	979.076	-	600.893	378.183	-	598.893	220.710
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	-	-	460.306	-	-	460.306	-	-	460.306
Reserve vervangingsinvesteringen	434	-	-	434	-	-	434	-	-	434
Reserve Pendrechtse molen	265.432	27.700	15.000	278.132	27.700	15.000	290.832	27.700	15.000	303.532
Reserve besparingen	1.200.273	-	-	1.200.273	-	-	1.200.273	-	-	1.200.273
Afschrijvingsreserve	110.718	-	4.500	106.218	-	4.500	101.718	-	4.500	97.218
Egalisatiereserve groot onderhoud	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Subtotaal bestemmingsreserves	3.619.134	27.700	622.393	3.024.441	27.700	620.393	2.431.748	27.700	618.393	1.841.055
Totaal	3.955.265	27.700	622.393	3.360.572	27.700	620.393	2.767.879	27.700	618.393	2.177.186

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

BESTEMMINGSRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de Investeringsreserve is het dekken van investeringskosten van de (land)inrichting van diverse nieuwe gebieden.

b) Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied.

c) Reserve vervangingsinvesteringen.

Deze reserve is ingevoerd in 2015. In de meerjarenraming zijn voor 2024 geen onttrekkingen gepland.

d) Reserve Pendrechtse Molen

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

Deze reserve is gevormd bij de jaarrekening 2015 ter vervanging van de voorziening Pendrechtse Molen. De voorziening voldeed niet aan de financieel-technische eisen die hier wettelijk aan gesteld worden.

e) Reserve besparingen

De reserve besparingen heeft als doel het financieren van investeringen die leiden tot een afname in de onderhoudskosten.

f) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingslasten van projecten die geactiveerd zijn conform nieuwe BBV regelgeving.

g) Egalisatiereserve groot onderhoud

De reserve heeft ten doel om tot en met 2025 het tekort op de voorziening groot onderhoud te egaliseren door middel van een jaarlijkse extra dotatie van €261.202

Voorzieningen

Staat van voorzieningen	Saldo 1-1-2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025
Voorziening Groot Onderhoud	2.033.508	876.802	1.048.576	1.861.734	876.802	1.625.354	1.113.182
Totaal	2.033.508	876.802	1.048.576	1.861.734	876.802	1.625.354	1.113.182

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen

Staat van voorzieningen	Saldo 31-12-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2028
Voorziening Groot Onderhoud	1.113.182	660.600	955.791	817.991	660.600	324.158	1.154.433	660.600	848.730	966.303
Totaal	1.113.182	660.600	955.791	817.991	660.600	324.158	1.154.433	660.600	848.730	966.303

Voorziening groot onderhoud

Groot Onderhoud is noodzakelijk ten einde de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus. Groot Onderhoud heeft een cyclus groter dan één jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is een voorziening Groot Onderhoud beschikbaar. Het doel van deze voorziening is de lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Langlopende schulden

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De stand van de langlopende schulden is bepaald door per lening rekening te houden met het betreffende verloopschema.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn in de meerjarenraming constant gehouden.

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

Meerjarenraming

Deelproduct/product	Lasten			
	2025	2026	2027	2028
Personeel	908.824	908.824	908.824	908.824
Optimaliseringsrichting fysiek beheer	(453.000)	(453.000)	(453.000)	(453.000)
Overschot op rekening				
Materieel	2.111.457	1.848.255	1.846.255	1.844.255
Gebiedsbeheer	3.020.281	2.757.079	2.755.079	2.753.079
Personeel	45.900	45.900	45.900	45.900
Materieel	-	-	-	-
Maatschappelijke betrokkenheid	45.900	45.900	45.900	45.900
Personeel	34.800	34.800	34.800	34.800
Materieel	-	-	-	-
Plannen maken	34.800	34.800	34.800	34.800
Overhead	-	-	-	-
Personeel	54.000	54.000	54.000	54.000
Materieel	90.900	90.900	90.900	90.900
Bestuurlijke diensten	144.900	144.900	144.900	144.900
Personeel	158.000	158.000	158.000	158.000
Materieel	30.500	30.500	30.500	30.500
Financiële diensten	188.500	188.500	188.500	188.500
Personeel	18.200	18.200	18.200	18.200
Materieel	3.500	3.500	3.500	3.500
Juridische diensten	21.700	21.700	21.700	21.700
Totaal overhead	355.100	355.100	355.100	355.100
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-
Bijdrage Provincie Zuid-Holland	-	-	-	-
Bijdrage gemeente Rotterdam	-	-	-	-
Algemene middelen	-	-	-	-
Onvoorzien	50.000	50.000	50.000	50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.506.081	3.242.879	3.240.879	3.238.879
Totaal kredieten	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	3.506.081	3.242.879	3.240.879	3.238.879
Totaal mutatie reserves	631.168	27.700	27.700	27.700
Saldo	4.137.249	3.270.579	3.268.579	3.266.579

Baten			
2025	2026	2027	2028
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
953.975	953.975	953.975	953.975
953.975	953.975	953.975	953.975
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
40.500	40.500	40.500	40.500
40.500	40.500	40.500	40.500
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
40.500	40.500	40.500	40.500
-	-	-	-
-	-	-	-
1.653.711	1.653.711	1.653.711	1.653.711
353.988	-	-	-
854.373	-	-	-
2.862.072	1.653.711	1.653.711	1.653.711
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
3.856.547	2.648.186	2.648.186	2.648.186
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
3.856.547	2.648.186	2.648.186	2.648.186
-	-	-	-
-	-	-	-
280.702	622.393	620.393	618.393
4.137.249	3.270.579	3.268.579	3.266.579

Saldo			
2025	2026	2027	2028
908.824	908.824	908.824	908.824
(453.000)	(453.000)	(453.000)	(453.000)
-	-	-	-
1.157.482	894.280	892.280	890.280
2.066.306	1.803.104	1.801.104	1.799.104
45.900	45.900	45.900	45.900
-	-	-	-
45.900	45.900	45.900	45.900
34.800	34.800	34.800	34.800
-	-	-	-
34.800	34.800	34.800	34.800
-	-	-	-
-	-	-	-
54.000	54.000	54.000	54.000
90.900	90.900	90.900	90.900
144.900	144.900	144.900	144.900
158.000	158.000	158.000	158.000
(10.000)	(10.000)	(10.000)	(10.000)
148.000	148.000	148.000	148.000
18.200	18.200	18.200	18.200
3.500	3.500	3.500	3.500
21.700	21.700	21.700	21.700
-	-	-	-
314.600	314.600	314.600	314.600
-	-	-	-
(1.653.711)	(1.653.711)	(1.653.711)	(1.653.711)
(353.988)	-	-	-
(854.373)	-	-	-
(2.862.072)	(1.653.711)	(1.653.711)	(1.653.711)
-	-	-	-
-	-	-	-
50.000	50.000	50.000	50.000
-	-	-	-
-	-	-	-
(350.466)	594.693	592.693	590.693
-	-	-	-
-	-	-	-
(350.466)	594.693	592.693	590.693
-	-	-	-
350.466	(594.693)	(592.693)	(590.693)
-	-	-	-
(0)	(0)	(0)	(0)

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 “Uitgangspunten”.

Structureel evenwicht

Voor een toelichting op het begrip “structureel evenwicht” wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten (zie het begin van dit hoofdstuk).

De berekening van het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2024 tot en met 2028 blijkt uit het volgende overzicht.

Bedragen

Structureel resultaat					
	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	3.769.799	3.506.081	3.242.879	3.240.879	3.238.879
Baten	(3.856.547)	(3.856.547)	(2.648.186)	(2.648.186)	(2.648.186)
Totaal saldo baten en lasten	(86.748)	(350.466)	594.693	592.693	590.693
Stortingen reserves	367.450	631.168	27.700	27.700	27.700
Onttrekkingen reserves	(280.702)	(280.702)	(622.393)	(620.393)	(618.393)
Totaal saldo mutaties reserves	86.748	350.466	(594.693)	(592.693)	(590.693)
Rekening resultaat	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Af: incidentele baten en lasten (incl. reserves)					
Incidentele lasten	367.450	631.168	27.700	27.700	27.700
Incidentele baten	(276.203)	(276.203)	(617.894)	(615.894)	(613.894)
Totaal saldo incidentele baten en lasten	91.247	354.965	(590.194)	(588.194)	(586.194)
Structureel rekening resultaat	91.247	354.965	(590.194)	(588.194)	(586.194)
Reserve mutaties					
	2024	2025	2026	2027	2028
Stortingen	367.450	631.168	27.700	27.700	27.700
Onttrekkingen	(280.702)	(280.702)	(622.393)	(620.393)	(618.393)
	86.748	350.466	(594.693)	(592.693)	(590.693)
Incidentele reserves					
Stortingen	367.450	631.168	27.700	27.700	27.700
Onttrekkingen	(276.203)	(276.203)	(617.894)	(615.894)	(613.894)
	91.247	354.965	(590.194)	(588.194)	(586.194)
Structurele reserves					
Stortingen	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	(4.499)	(4.499)	(4.499)	(4.499)	(4.499)
	(4.499)	(4.499)	(4.499)	(4.499)	(4.499)

Programmabegroting 2024 | Financiële begroting

De incidentele lasten bestaan uit:	2024	2025	2026	2027	2028
Storting in de Algemene reserve					
Storting in de investeringsreserve		150.468	-	-	-
Storting aan de reserve Pendrechtse Molen	27.700	27.700	27.700	27.700	27.700
Storting aan de reserve besparingen	339.750	453.000	-	-	-
Totaal	367.450	631.168	27.700	27.700	27.700
De incidentele baten bestaan uit					
Onttrekking aan de Algemene reserve					
Onttrekking aan de investeringsreserve			602.893	600.893	598.893
Onttrekking aan de reserve Pendrechtse Molen	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Onttrekking aan de egaliseringsreserve groot onderhoud	261.202	261.202	-	-	-
Totaal	276.202	276.202	617.893	615.893	613.893

5 Bijlagen

Bijlage “Bedragen per taakveld”

Verdeling taakvelden	2024		
	Lasten	Baten	Saldo
0.4 - Overhead	355.100	-	355.100
0.5 - Treasury	9.828	40.500	30.672-
0.8 - Overige baten en lasten	-	1.653.711	1.653.711-
0.10 - Mutaties in reserves	367.450	280.702	86.748
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.404.871	2.162.336	1.242.535
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	-	-
Totaaltelling lasten en baten	4.137.249	4.137.249	0-

Bijlage "Conversiestaat"

Deelproduct/product	Begroting 2024	Begroting 2024	Begroting 2024
Beheerinformatie	54.200		54.200
Uitvoeren Terreininspecties	64.500		64.500
Ondersteuning recreatie-, landschap- en natuurbeheer	39.300		39.300
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	343.300		343.300
Omgevingscommunicatie	125.200		125.200
Samenwerking omgevingsmanagement	(63.600)		(63.600)
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	125.324		125.324
Toezicht en Handhaving	200.800		200.800
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	19.800		19.800
Personeel	908.824	-	908.824
Regulier onderhoud Bos & Beplanting	59.400		59.400
Regulier onderhoud Gras & Open ruimte	449.400		449.400
Regulier onderhoud Waters & Oevers	73.600		73.600
Regulier onderhoud Wegen & Paden	154.000		154.000
Regulier onderhoud Lampjes & Overig	407.900		407.900
Dotatie voorziening groot onderhoud	660.600		660.600
Extra dotatie voorziening groot onderhoud	261.202		261.202
Optimaliseringsrichting fysiek beheer	(339.750)		(339.750)
Overschot op rekening	148.468		148.468
Afschrijvingen	37.999	-	37.999
Afschrijving economisch nut	8.933		8.933
Afschrijving maatschappelijk nut	24.567		24.567
Afschrijving maatschappelijk nut investeringen vanaf 2019	4.499		4.499
Rente	9.828		9.828
Energie- en waterverbruik	15.400		15.400
Subsidies natuurbeheer	-	104.000	(104.000)
Belastingen	55.000	-	55.000
Verzekeringen	18.250		18.250
Advieskosten, taxatie en notaris	12.400		12.400
Huren en pachten	124.478	731.725	(607.247)
Vewrgunningen, Ontheffingen en Toestemmingen	221.000	15.250	(15.250)
Voerdiensten	103.000		118.000
Driehoeksveer, Veer Puttershoek - Zwijndrecht	39.000		39.000
Rhoons Veer	182.000	103.000	79.000
Publiciteit & voorlichting	6.000		6.000
Materieel	2.375.175	953.975	1.421.200
Gebiedsbeheer	3.283.999	953.975	2.330.024
Vrijwilligers en actief burgerschap	45.900		45.900
Personeel	45.900	-	45.900
Materieel	45.900	-	45.900
Maatschappelijke betrokkenheid	45.900	-	45.900
Plan- en projectvoorbereiding	23.200		23.200
Beheerkostenberekening & analyses	11.600		11.600
Personeel	34.800	-	34.800
Materieel	34.800	-	34.800
Plannen maken	34.800	-	34.800
Overhead	54.000	-	54.000
Accountmanagement	54.000		54.000
Bestuurssecretaris	-		-
Personeel	54.000	-	54.000
Bestuurssecretaris/Secretariaat	88.000		88.000
Bestuurskosten	2.900		2.900
Materieel	90.900	-	90.900
Bestuurlijke diensten	144.900	-	144.900
Financieel beleid	14.000		14.000
Planning en control	130.000		130.000
Projectcontrol	14.000		14.000
Personeel	158.000	-	158.000
Accountantskosten	18.000		18.000
Advieskosten	10.000		10.000
Rentebaten	-	40.500	(40.500)
Bank- en treasurykosten	500		500
Fiscaal advies	2.000		2.000
Overige kosten	-	-	-
Materieel	30.500	40.500	(10.000)
Financiële diensten	188.500	40.500	148.000
Aansprakelijkheid	3.000		3.000
Juridische ondersteuning	12.400		12.400
Procederen	1.400		1.400
WOB-procedures	1.400		1.400
Personeel	18.200	-	18.200
Advieskosten	3.500		3.500
Materieel	3.500	-	3.500
Juridische diensten	21.700	-	21.700
Totaal overhead	355.100	40.500	314.600
Overige kosten	-	-	-
Deelnemersbijdrage	-	1.653.711	(1.653.711)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland	-	353.988	(353.988)
Bijdrage gemeente Rotterdam	-	854.373	(854.373)
Algemene middelen	-	2.862.072	(2.862.072)
Onvoorzien	50.000	-	50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.769.799	3.856.547	(86.748)
Totaal kredieten	-	-	-
Saldo van baten en lasten	3.769.799	3.856.547	(86.748)
Mutatatie reserves	367.450	280.702	86.748
Reserve Pendrechtse molen	27.700	15.000	12.700
Reserve afschrijvingen	-	4.500	(4.500)
Investeringsreserve	-	-	-
Reserve besparingen	339.750	-	339.750
Egalisatiereserve groot onderhoud	-	261.202	(261.202)
AR	-	-	-
Totaal mutatie reserves	367.450	280.702	86.748
Gerealiseerd resultaat	4.137.249	4.137.249	(0)

Jaarstukken 2022

Jaarverslag en jaarrekening Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Concept DB 20 maart 2023

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2022	3
1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	4
2. LEESWIJZER	6
3. VERANTWOORDING PROGRAMMA INSTANDHOUDING EN ONTWIKKELING GEBIEDEN	7
3.1. GEBIEDSBEHEER	7
3.2. MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID	10
3.3. PLANNEN MAKEN	10
3.4. OVERHEAD	11
3.5 ALGEMENE MIDDELEN	13
3.6 PROJECTEN/KREDIETEN	13
4. PARAGRAFEN	15
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	15
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	17
4.3 FINANCIERING	18
4.4 GRONDBELEID	20
4.5 BEDRIJFSVOERING	21
JAARREKENING 2022	23

JAARVERSLAG 2022

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

Bestuurlijke context

Het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) is een gemeenschappelijke regeling waarin vijf gemeentelijke overheden deelnemen. Het NRIJ heeft tot taak om in onderlinge samenhang het gemeenschappelijk belang van de deelnemers te behartigen voor wat betreft de ontsluiting, de ontwikkeling, aanleg en het beheer in het kader van de openluchtrecreatie en het toerisme en waar mogelijk van natuur en landschap in het werkgebied. Het NRIJ heeft een beheerareaal van ruim 800 hectare. De uitvoering van de werkzaamheden van het recreatieschap wordt middels een samenwerkingsovereenkomst verzorgd door Staatsbosbeheer. Met de provincie Zuid Holland en de gemeente Rotterdam bestaat een langjarige subsidierelatie. De continuïteit van bijdragen daarna is onzeker, maar het gezamenlijk belang is evident. De Provincie heeft in 2022 een nieuwe beheersubsidie vastgesteld voor natuur- en recreatiegebieden, waarop NRIJ na 2025 een beroep kan doen. De voorwaarden hierin zijn echter minder gunstig. In gezamenlijkheid met de vier andere natuur-, en recreatieschappen in de provincie, die tevens gebruik maken van de uitvoeringsorganisatie, Staatsbosbeheer, zijn er zowel ambtelijke als bestuurlijke gesprekken gaande met de provincie om tot goede en heldere afspraken te komen in de periode 2025. Uitgangspunten hierin zijn met name de druk op de gebieden door uiteenlopende oorzaken, meer woningbouw, de stikstofproblematiek en zowel de noodzaak als de wens om meer te kunnen bewegen/sporten in de buitenlucht.

De NRIJ-gebieden liggen op IJsselmonde als groene longen in een stedelijke omgeving. Om de hiervoor genoemde belangen in de praktijk te brengen blijft een goede samenwerking nodig. Het NRIJ erkent dat in de komende jaren substantieel minder geld beschikbaar kan komen van verschillende overheden. Rekening gehouden wordt met een financiële opgave oplopende tot 20% in 2025 (5% per jaar vanaf begroting 2022). Om deze reden heeft het bestuur van het schap besloten tot een verkenning naar optimalisaties om de toekomstige beheerlast te verlagen. Dit wordt tot 2026 budgetneutraal uitgevoerd; eventuele gerealiseerde besparingen worden geïnvesteerd in pilotprojecten voor de nieuwe vorm van beheer, gebaseerd op de toekomstthema's.

In 2022 is er een wijziging van kracht geworden in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Een deel van deze wet is automatisch van kracht geworden, een ander deel zijn onderdelen waarop het bestuur voorstellen kan voorleggen aan de, aan het schap, deelnemende gemeenteraden. Dit traject is gestart en loopt door naar 2023 met een voorlopige inschatting dat dit eind 2023 door de gemeenteraden wordt bekrachtigd. Hoofddoel van de wijziging is de mogelijkheden van volksvertegenwoordigers om de eigen controlerende en kaderstellende rol bij gemeenschappelijke regelingen te versterken, aan te passen en uit te breiden. Eind 2022 heeft ook de definitieve gunning voor het optierecht van een windpark nabij het Vaanplein plaatsgevonden.

In 2022 waren de volgende bijzonderheden aan de orde bij de uitvoering van het product gebiedsbeheer:

- Ondanks de wisselvallige zomer werden de natuur- en recreatiegebieden in 2022 voor het derde jaar op rij zeer druk bezocht, vooral met wandelaars en fietsers die dicht bij huis er op uit wilde gaan. Het lijkt er op dat COVID-19 een structureel effect heeft op het gebruik van de gebieden. Het is een positieve ontwikkeling dat recreanten de gebieden weten te vinden en de natuur beleven. Tegelijkertijd brengt het ook

uitdagingen met zich mee onder andere gerelateerd aan veiligheid, vervuiling en een toename aan beheerkosten.

Om een zo veilig en verantwoord mogelijk gebruik van de schapsvoorzieningen te kunnen borgen zijn extra hygiënemaatregelen uitgevoerd. De openbare toiletvoorzieningen zijn met een hogere schoonmaakfrequentie gereinigd en er zijn regelmatig extra afvalrondes uitgevoerd.

- In februari raasde de drielingstorm Dudley, Eunice en Franklin over Nederland. Dit heeft forse stormschade opgeleverd in de gebieden van NRIJ.
- Er is een toenemende trend van vernieling, vandalisme en afvaldumpingen waarneembaar.

Financiële samenvatting

De jaarrekening 2022 sluit met een voordelig resultaat van 98.068 euro.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

Product	Omschrijving	Resultaat	V/N
Gebiedsbeheer	Nvt	34.907	V
Maatschappelijke betrokkenheid	Nvt	-197	N
Plannen maken	Nvt	-1.573	N
Overhead - Bestuurlijke diensten	Voordelig resultaat vanwege efficiënte samenwerking tussen de bestuurssecretaris van NRIJ en de accountmanager van Staatsbosbeheer	41.765	V
Overhead - Juridische diensten	Nvt	7.429	V
Overhead - Financiële diensten	Nvt	1.599	V
Saldo reguliere bedrijfsvoering		83.930	V
Kredieten en mutaties reserves	Nvt	14.138	V
	Jaarresultaat 2022	98.068	V

V = voordelig; N = nadelig

Voorgesteld wordt het voordelige jaarresultaat 2022:

- toe te voegen aan het aan de Algemene Reserve.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen komt per ultimo 2022 uit op een bedrag van ca. € 4,3 miljoen.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2022 en de najaarsrapportage 2022. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2022 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het recreatieschap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N". Zover niet anders vermeld zijn alle resultaten incidenteel.

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) stelt.

In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2022. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de, volgens het BBV verplichte en voor het recreatieschap relevante, paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2022 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2022 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting. Ook is in hoofdstuk 5 aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Verantwoording Programma Instandhouding en Ontwikkeling Gebieden

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken
- Overhead
- Projecten/Kredieten en
- Mutatie reserves

3.1. Gebiedsbeheer

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Het gebiedsbeheer is gerealiseerd door middel van de volgende producten en diensten:

1. Beheerinformatie
2. Uitvoeren terreininspecties
3. Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer
4. Uitvoeren terreinbeheer
5. Omgevingscommunicatie
6. Beheer vastgoed en gronden
7. Toezicht en handhaving
8. Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Ad. 1 Beheerinformatie

Wat hebben we bereikt?

Inzicht in de beheerwerkzaamheden en kosten voor de komende jaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De beheerinformatie (het Terreinbeheermodel (TBM) gekoppeld aan het Geografisch Informatie Systeem (GIS) en de 'kunstwerkpaspoorten' voor bijvoorbeeld bruggen en steigers) is op orde gehouden.

Ad. 2 Uitvoeren terreininspecties

Wat hebben we bereikt?

Het uitvoeren van terreininspecties heeft geleid tot actuele en heldere beheerdata. Hiermee is op korte termijn de kwaliteit en veiligheid in de gebieden gewaarborgd en is op langere termijn inzicht in de noodzakelijke investeringen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De systematische visuele en technische inspecties zijn conform planning uitgevoerd. Daarmee is zicht op de onderhoudsstaat van de natuur- en recreatieterreinen geborgd.

Ad. 3 Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer

Wat hebben we bereikt?

Een natuurlijke en eigentijdse inrichting van de terreinen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ondersteuning van recreatieadviseurs, ecologen en landschapsarchitecten is waar nodig en wenselijk ingezet, waarmee het beheer ingericht is vanuit een integraal perspectief.

Ad. 4 Uitvoeren terreinbeheer

Wat hebben we bereikt?

Een duurzaam onderhouden natuur- en recreatiegebied dat aansluit op de wensen van bezoekers, met faciliteiten die schoon, heel en veilig zijn. Daarnaast heeft het terreinbeheer bijgedragen aan natuurwaarden en biodiversiteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het product Uitvoeren terreinbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het Terreinbeheermodel (TBM). Het regulier (jaarlijks) onderhoud is gerealiseerd door uitvoering van het gras/waterbestek, het hygiënebestek en losse opdrachten aan aannemers en door een beperkt aantal werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren. Daarnaast wordt in toenemende mate samenwerking gezocht met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d. Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarige onderhoudsplanning. De toelichting over het in 2022 uitgevoerde programma groot onderhoud is opgenomen in paragraaf 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

In 2022 waren de volgende bijzonderheden aan de orde bij de uitvoering van het product gebiedsbeheer:

- Het gehele jaar 2022 zijn de recreatiegebieden van NRIJ veel bezocht, het lijkt er op dat COVID-19 een structureel effect heeft op het gebruik van de gebieden. Ondanks de wisselvallige zomer was het druk, vooral met wandelaars en fietsers die dicht bij huis er op uit wilden gaan. Om een zo veilig en verantwoord mogelijk gebruik van de schapsvoorzieningen te kunnen borgen zijn extra hygiënemaatregelen uitgevoerd. De openbare toiletvoorzieningen zijn met een hogere schoonmaakfrequentie gereinigd en er zijn regelmatig extra afvalrondes uitgevoerd.
- In februari raasde de drielingsstorm Dudley, Eunice en Franklin over Nederland. Dit heeft forse stormschade opgeleverd in de gebieden van NRIJ.
- Er is een toenemende trend van vernieling, vandalisme en afvaldumpingen waarneembaar.

Ad. 5 Omgevingscommunicatie

Wat hebben we bereikt?

Brede waardering voor de gebieden, heldere communicatie en samenwerking met belanghebbenden, gezamenlijke verantwoordelijkheid en begrip voor de uitgevoerde beheermaatregelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ter ondersteuning van het gebiedsbeheer is het product Omgevingscommunicatie geleverd. Daarbij is gebruik gemaakt van diverse vormen van gebieds- en stakeholdercommunicatie. Voorts heeft Staatsbosbeheer de afhandeling van klachten en meldingen die rechtstreeks voorkomen uit de door haar uitgevoerde activiteiten verricht.

Er heeft in 2022 afstemming plaatsgevonden tussen de aan het schap deelnemende gemeenten en Staatsbosbeheer. De taakverdeling bij het omgevingsmanagement voor het schap zal nog verder worden uitgewerkt.

Ad. 6 Beheer vastgoed en gronden

Wat hebben we bereikt?

De (vermogens)positie is op orde gehouden, waarmee voldaan is aan rechten en plichten die het eigendom met zich meebrengt. Daarbij is met zorgvuldig en passend medegebruik een bijdrage geleverd aan het recreatieaanbod en aan structurele inkomsten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen het product Beheer vastgoed en gronden is een takenpakket tot uitvoering gebracht dat bestaat uit advies op grondbeleid, aan- en verkopen <1 ha en operationeel beheer. Daarnaast is in 2022 een aantal zaken in uitvoering genomen die het operationele beheer ontstijgen omdat nieuwe exploitatieovereenkomsten dienden te worden gesloten, dan wel bestaande overeenkomsten moesten worden beëindigd. Grote aan- of verkooptransacties (> 1 ha) hebben zich niet voorgedaan. Wel zijn er in het kader van Het Kleine Veld enkele verkennende gesprekken gevoerd en is met gemeente Ridderkerk gesproken over de verkoop van grond in het Oosterpark ten behoeve van het plaatsen van geluidsschermen.

Ad. 7 Toezicht en handhaving

Wat hebben we bereikt?

Een gebied waar mensen zich veilig en welkom voelen en waar de natuur is beschermd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Toezicht en handhaving bestaat in hoofdzaak uit gastheerschap voor de gebruikersgroepen en handhaving op geldende bepalingen en wetgeving, veelal in samenwerking met andere bevoegde toezichthouders (politie, gemeentelijke handhavers). Deze activiteiten zijn uitgevoerd door boswachters met boa-bevoegdheden, Daarbij is ingespeeld op de aard van het gebied en mogelijke probleemsituaties in de terreinen en/of op het water.

Ad. 8 Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wat hebben we bereikt?

Er is in de gebieden ruimte geboden voor initiatieven van derden, waarbij deze zorgvuldig zijn getoetst aan de andere belangen van het terrein.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De gebieden zijn regelmatig gebruikt door organisaties en particulieren voor het organiseren van activiteiten en evenementen. Heldere afspraken over het gebruik van het gebied en de faciliteiten, zijn vastgelegd in de vorm van een vergunning (verlening door gemeenten), ontheffing of toestemming.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Personeel	753.100	802.044	-	-	753.100	802.044
Optimaliseringsrichting fysiek beheer	(113.250)	-	-	-	(113.250)	-
Overschot op rekening	113.250	-	-	-	113.250	-
Materieel	2.502.538	2.419.932	965.668	952.525	1.536.870	1.467.406
Gebiedsbeheer	3.255.638	3.221.976	965.668	952.525	2.289.970	2.269.450

Toelichting:

Personeel: Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

Materieel: Op Gebiedsbeheer is een onderschrijding van € 69.464 (= circa 4,5%) gerealiseerd. Dit is het saldo van enkele geringe over- en onderschrijdingen op de uitgevoerde bestekken en losse opdrachten aan aannemers. Verder wordt dit veroorzaakt doordat de subsidie natuurbeheer structureel is verhoogd.

3.2. Maatschappelijke betrokkenheid

Vrijwilligers en actief burgerschap

Wat hebben we bereikt?

Er is betrokkenheid, betekenis en plezier bij gebruikers en de omgeving van het gebied gecreëerd door zorgvuldige aanpak van vrijwilligerswerk en actief burgerschap.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Veel mensen voelen zich betrokken bij de gebieden en zetten zich er graag voor in.

'Vrijwilligers en actief burgerschap' is een essentieel product om hen hiervoor op een zorgvuldige, professionele manier ruimte te bieden en terreinen op eigentijdse wijze te beheren. Dat levert kwalitatief hoogstaand gebiedsbeheer op en bovendien draagvlak in de omgeving.

In 2022 hebben we o.a. de samenwerking verbeterd en geïntensiveerd met de Vereniging Carnisse Grienden, met de Maasoever Spoorweg Barendrecht en met de diverse partijen die actief zijn in het gebied Hooge Nesse/Veerplaat: Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard, Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt en Sport en Beweegstichting Fitmakers.

Wat heeft het gekost

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Personeel	39.670	39.867	-	-	39.670	39.867
Maatschappelijke betrokkenheid	39.670	39.867	-	-	39.670	39.867

Toelichting: Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering

3.3. Plannen maken

Voorbereiden programma's en projectmanagement

Wat hebben we bereikt?

Ten laste van dit budget wordt alleen de inzet van capaciteit benodigd voor het opstellen van een bestuursvoorstel gebracht. Dit voorstel heeft als doel het bestuur uit te laten spreken of men het gesignaleerde probleem wil oplossen of de kans wil benutten en bereid is daarvoor middelen beschikbaar te stellen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De activiteiten die nodig waren om tot bestuursvoorstellen te komen zijn uitgevoerd en ten laste van dit budget gebracht.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Personeel	30.000	17.186	-	-	30.000	17.186
Plannen maken	30.000	17.186	-	-	30.000	17.186

Toelichting: Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

3.4. Overhead

3.4.1. Bestuursproducten

Accountmanagement

Wat hebben we bereikt?

Door middel van de inzet van een accountmanager was er een deskundig aanspreekpunt voor het recreatieschap en een opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De accountmanager heeft opgetreden als sparringpartner voor uw organisatie en als opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten. In dat kader heeft hij de voortgang van de projecten en werkzaamheden die daaruit voortkomen bewaakt en heeft hij u geïnformeerd u over de voortgang en de eindresultaten.

3.4.2. Financiële diensten

Financieel beleid

Wat hebben we bereikt?

Een solide financieel beleid dat voldoet aan juridische en financiële vereisten, verordeningen, notities en kaders.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben volgens de wettelijke vereisten en volgens het inkoop- en beleidskader (Europese) aanbestedingen begeleid, contracten opgesteld, rapportages voor verantwoording en accountantscontrole verzorgd en de verzekeringsportefeuille gecoördineerd en op onderwerpen wordt financieel advies gegeven.

Planning en control

Wat hebben we bereikt?

Een Planning & Control-cyclus (P&C) dat kader en sturing geeft aan het bestuur en ondersteuning biedt om de doelstellingen te bereiken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de P&C ingericht, beginnend met het plannen van de jaarlijkse activiteiten (begroting) en eindigend met het vaststellen van het jaarresultaat en het samenstellen van de jaarrekening. Administratie (de vastlegging van financiële handelingen) maakt vanzelfsprekend onderdeel uit van de P&C. Met de najaarsrapportage is de uitvoering van activiteiten bewaakt en is er voor gezorgd dat de bedrijfsvoering 'in control' is gebleven.

3.4.3. Juridische diensten

Aansprakelijkheid

Wat hebben we bereikt?

Efficiënte afhandeling van klachten, aansprakelijkheidstellingen en bezwaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gezorgd is voor een onderbouwde afwijzing of toewijzing van claims, voor de (financiële) afhandeling ervan, of claims zijn doorgestuurd naar de verantwoordelijke partij. Omgekeerd is gezorgd voor aansprakelijkheidstelling van derden bij schade aan de terreinen. In bezwaarprocedures is gezorgd voor de hoorzittingen en zijn beslissingen op bezwaar opgesteld.

Juridische ondersteuning

Wat hebben we bereikt?

Goede en snelle juridische ondersteuning waarmee imagoschade en allerhande risico's voorkomen dan wel beperkt zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is vorm gegeven aan en geadviseerd over diverse overeenkomsten in het kader van beleid en uitvoering van beheer, waaronder de samenwerking met derden (private en publieke partijen).

Procederen

In die gevallen waarin geprocedeerd moet worden, wordt een vlotte en correcte afhandeling van de procedure beoogd. In 2022 was er echter geen aanleiding om capaciteit in te zetten voor dit product.

WOB-procedures

Gestreefd wordt naar een snelle en correcte afhandeling van WOB-procedures. In 2022 was er echter geen aanleiding om capaciteit in te zetten voor dit product.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo		
	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	
Overhead							
	Personeel	47.500	18.029	-	-	47.500	18.029
	Materieel	80.054	67.760	-	-	80.054	67.760
Bestuurlijke diensten		127.554	85.789	-	-	127.554	85.789
	Personeel	135.924	168.707	-	-	135.924	168.707
	Materieel	27.700	9.467	-	16.149	27.700	(6.682)
Financiële diensten		163.624	178.174	-	16.149	163.624	162.025
	Personeel	16.000	8.571	-	-	16.000	8.571
	Materieel	-	-	-	-	-	-
Juridische diensten		16.000	8.571	-	-	16.000	8.571
		-	-	-	-	-	-
Totaal overhead		307.178	272.534	-	16.149	307.178	256.385

Toelichting:

Personeel: Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

Materieel:

- Bestuurlijke diensten: betreft de kosten bestuurssecretaris, deze vallen lager uit omdat deze positie niet het gehele jaar bezet was.
- Financiële diensten:
 - o Lasten: door wijziging van de verrekening van de accountantskosten zijn de lasten eenmalig lager dan begroot.
 - o Baten: betreft ontvangen rente op uitstaand banksaldo wat niet was voorzien.
- Juridische diensten: -

3.5 Algemene middelen

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Deelnemersbijdrage	-	-	1.455.691	1.455.691	(1.455.691)	(1.455.691)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland	-	-	326.900	326.900	(326.900)	(326.900)
Bijdrage gemeente Rotterdam	-	-	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen	-	-	2.636.964	2.636.964	(2.636.964)	(2.636.964)

3.6 Projecten/kredieten

Projectnaam	Project budget	Uitgaven	Uitgaven	Uitgaven	Som van Restant budget
		t/m vorig jaar	Uitgaven huidig jaar	t/m huidig jaar	
BBQ Bakken Spuiveld/Ziedewijdseland	13.500	5.944	0	5.944	7.556
Kwaliteitsimpuls Wevershoek	274.000	187.792	52.871	240.663	33.337
Loopvlonder Carnisse Grienden	215.000	0	5.582	5.582	209.418
Optimalisatie richting NRIJ	75.000	0	0	0	75.000
Polder Buiten van Zwijndrecht	420.670	364.030	56.280	420.310	360
Uitbreiding Hotel ARA Zwijndrecht	30.000	0	0	0	30.000
Windturbines Vaanplein	65.000	0	32.808	32.808	32.192
Haalbaarheidsonderzoek schijf 2/3 en 4	80.000				80.000
Eindtotaal	1.173.170	557.766	147.541	705.306	467.864

Toelichting:

BBQ Bakken Spuiveld/Ziedewijdseland:

In 2021 zijn BBQ-bakken en de bijbehorende bebording geplaatst in het deelgebied Spuiveld/Ziedewijdseland aan de Oude Maas. Het gebruik van de bakken wordt gemonitord. Te zijner tijd zal - na evaluatie - een nader voorstel voor het al dan niet continueren van deze vorm van afvalinzameling worden voorgelegd.

Het krediet loopt door t/m 2024 ter dekking van de beheerlast.

Kwaliteitsimpuls Wevershoek

De werkzaamheden zijn afgerond en de eindafrekening is opgesteld en rondgestuurd. Op 10 maart is het project feestelijk opgeleverd en is het gebied door de kinderen van de lokale basisschool in gebruik genomen.

Loopvlonder Carnisse Grienden

Het Algemeen Bestuur heeft in 2022 besloten de houten loopvlonder in de Carnisse Grienden te vervangen en hiervoor dit krediet beschikbaar gesteld. De uitvoering is gepland in het voorjaar van 2023.

Optimaliseringsrichting NRIJ

Het Algemeen Bestuur heeft dit krediet eind 2021 beschikbaar gesteld voor het uitwerken en doorvoeren van de eerste serie optimaliseringsvoorstellen (jaarschijf 1). Met het krediet kunnen de omvormingskosten en/of eventuele afkoopsommen die nodig zijn om de voorstellen te realiseren gedekt worden. De werkzaamheden zijn gestart, waarbij prioriteit is gegeven aan aanpassingen in het beheer die zonder omvormingskosten gerealiseerd kunnen worden.

Polder Buitenland van Zwijndrecht

Na behoorlijke vertragingen op het gebied van vergunningverlening zijn in 2022 alle maatregelen afgerond en overgedragen. De aanleg van de natuurvriendelijke oever in Lage Nesse was de laatste fase.

Uitbreiding Hotel Ara Zwijndrecht

De hoteluitbreiding is in 2020 door het hotel ARA tot nader order in de ijskast gezet. Op dit moment is de eigenaar nog steeds bezig met herstel (COVID-19) en met een mogelijke overname van het autarkisch gebouw op de Hooge Nesse.

Hotel Ara is voornemens om het hotelplan weer op te pakken en in een periode van 5 tot 8 jaar te realiseren. Als eerste stap wil zij in 2023 een masterplan opstellen.

Windturbines Vaanplein

Het Algemeen Bestuur heeft in december 2022 een definitieve gunningsbeslissing genomen over het optierecht voor de ontwikkeling van Windpark Vaanplein.

Haalbaarheidsonderzoek schijf 2/3 en 4

Het Algemeen Bestuur heeft dit krediet eind 2021 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van een nadere verkenning naar de tranches optimaliseringsvoorstellen voor de jaren 2023 tot en met 2025. Onderzocht wordt of de realisatie gefinancierd kan worden vanuit een subsidie van de Provincie Zuid Holland.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het recreatieschap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd of ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het recreatieschap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Inflatie

Wegens de gestegen inflatie, het CPI indexcijfer voor 2022 was 11,8%, in relatie tot de index die in de begroting 2023 is gehanteerd (4,8%) mag verwacht worden dat er op regulier onderhoud en groot onderhoud extra kosten doorberekend gaan worden door onze leveranciers/aannemers. Dit is mede ingegeven doordat er in de contracten clausules zijn opgenomen voor prijsstijgingen. De totale kosten zijn voor 2023 begroot op € 1.017.000 (regulier onderhoud) en € 714.000 (groot onderhoud).

Het risico is hoog en wordt ingeschat op 75% van (7% x € 1.731.000) = € 91.000 (naar boven afgerond).

Risico

Laag = 25%

Midden = 50%

Hoog = 75%

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

De stand van de Algemene Reserve is per eind 2022 ca. € 0,5 miljoen.

De ratio komt uit op > 2 en is daarmee uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat de jaarstukken de kengetallen weergeven.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2022
netto schuldquote	-117%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-117%
solvabiliteitsratio	59%
structurele exploitatieruimte	199%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De Provincie Zuid-Holland gebruikt de volgende signaleringswaarden:

Kengetal	gezond	neutraal	risicovol
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het recreatieschap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is ruim positief.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten. Het percentage is positief, wat betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van de leningen) te dekken.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het recreatieschap om duurzaam gebruik mogelijk te maken.

Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud. Het Terrein Beheer Model wordt periodiek herijkt.

Voorziening groot onderhoud

In 2021 was het uitvoeren van groot onderhoud aan de beplantingen in de Johannapolder gepland. Gelet op de impact van de uit te voeren werkzaamheden, mede door de grootschalige aantasting door essentaksterfte, is besloten de werkzaamheden een jaar uit te stellen. In de tussenliggende periode is een proces met de omgeving doorlopen om te komen tot een gedragen plan. De zaagwerkzaamheden zijn in 2022 uitgevoerd. Gedurende het winterseizoen 2022/2023 vindt de herplant plaats.

Het programma groot onderhoud 2022 is grotendeels binnen het verslagjaar afgerond. Er is groot en vervangingsonderhoud uitgevoerd aan o.a. halfverhardingen en steigers en vlonders. Voorts zijn asfalt- en baggerwerkzaamheden uitgevoerd, waarbij vanuit 2021 doorgeschoven onderhoud aan asfaltverhardingen en baggerwerkzaamheden zijn meegenomen. Deze werkzaamheden waren uitgesteld omdat in 2021 veel aandacht nodig was voor het op orde en schoon houden van de gebieden in verband met COVID-19. Een beperkt deel van het programma groot onderhoud 2022 vergde meer voorbereidingstijd en loopt over naar 2023 (vervangingsonderhoud aan duikers en groot onderhoud elementenverhardingen).

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud te zien voor de komende jaren.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stand voorziening Groot onderhoud per 01-01	1.992.969	2.167.750	2.033.508	1.861.734	1.113.182	817.991
Dotatie	616.600	616.600	660.600	660.600	660.600	660.600
Extra dotatie	216.202	216.202	216.202	216.202		
aanpassing dotatie a.g.v. doorgevoerde wijzigingen in FA16						
Werkelijke uitgaven 2022 M	506.170					
Werkelijke uitgaven 2022 P	151.851					
Prognoses 2023 ev.		461.457	806.597	1.250.272	735.224	249.352
Prognoses 2023 ev.		138.437	241.979	375.082	220.567	74.806
Overloop 2022						
050.21601 IJM GO Bos 2021 werkblok 5		46.697				
050.21602 IJM GO Solitair werkblok 5		77.669				
050.22611 IJM GO Overig W&P duikers		91.697				
050.22614 IJM GO Bos 2022		66.360				
P uitgaven over overloop		84.727				
Stand voorziening groot onderhoud per 31-12	2.167.750	2.033.508	1.861.734	1.113.182	817.991	1.154.433

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is bij ministeriële regeling vastgesteld op 8,5 % van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. In 2022 zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2022 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Er zijn op balansdatum 2022 drie uitstaande geldleningen zonder renteherziening gedurende de looptijd. Er is geen sprake van herfinanciering. Derhalve is er geen renterisico. Ten aanzien van het risicobeheer van de huidige leningen zijn er geen beleidsvoornemens. Het renteresultaat is gelijk aan de rentelasten en bedraagt 58.018 euro. Tevens is er geen sprake van een financieringsbehoefte.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. In 2022 is het drempelbedrag van € 1.000.000 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

EMU saldo

Het (EMU-saldo) is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Decentrale overheden moeten inzicht geven in de berekening van hun aandeel in dit EMU-saldo. Deze informatie wordt middels enquêtes aangeleverd bij het CBS. Voor de EMU-enquête worden de gemeenten, de provincies en de waterschappen integraal waargenomen. Bij de gemeenschappelijke regelingen wordt een deelwaarneming gedaan. Een gemeenschappelijke regeling valt binnen de deelwaarneming indien het totaal aan baten of lasten op de exploitatierekening groter is dan 20 miljoen euro. Omdat het begrotingstotaal van het Recreatieschap onder deze grens van €20 miljoen ligt is toelichting van het EMU saldo niet verplicht en derhalve niet opgenomen.

Renteschema

Renteschema:			
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			13.830
b. De externe rentebaten (idem)		-/-	16.149
Saldo rentelasten en rentebaten			-2.319
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-	
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente €			-
d1. Rente over eigen vermogen		+/+	-
d2. Rente over voorzieningen		+/+	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			-2.319
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	-
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury			-2.319

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Het dagelijks bestuur van het recreatieschap heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld waarin de volgende uitgangspunten centraal staan:

- Grond is een middel en geen doel.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen – actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten.

Schapsspecifiek

Grondpositie

Grondpositie per 31 december 2022:

Oppervlakte:	31-12-2021	31-12-2022*
Totaal	548 ha	548 ha

Deze tabel betreft de grondpositie; in het onderdeel “gebiedsbeheer” wordt ingegaan op het beheerareaal en eventuele mutaties hierin.

Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2022.

*Afgerond op hele getallen

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het Recreatieschap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft. Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2022.

4.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door Staatsbosbeheer aan het natuur- en recreatieschap zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK).

Voor begrotingsjaar 2022 is de volgende afrekenmethodiek toegepast:

1. De standaard dienstverlening te verrekenen op maximaal het totaalbudget bedrijfsvoering incl. goedgekeurd meerwerk tegen werkelijke kosten dan wel werkelijke uren maal het afgesproken tarief;
2. De begeleiding voor regulier en groot onderhoud te maximeren op 30% van de werkelijke materiele kosten voor uitbesteed werk.

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer is opgenomen in onderstaande tabel.

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Beheerinformatie	47.700	54.141	-	-	47.700	54.141
Uitvoeren Terreininspecties	56.800	71.549	-	-	56.800	71.549
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	17.100	14.387	-	-	17.100	14.387
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	305.200	338.712	-	-	305.200	338.712
Omgevingscommunicatie	54.200	55.808	-	-	54.200	55.808
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	82.600	63.686	-	-	82.600	63.686
Toezicht en Handhaving	176.700	170.928	-	-	176.700	170.928
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	12.800	32.834	-	-	12.800	32.834
Gebiedsbeheer	753.100	802.044	-	-	753.100	802.044
Vrijwilligers en actief burgerschap	39.670	39.867	-	-	39.670	39.867
Maatschappelijke betrokkenheid	39.670	39.867	-	-	39.670	39.867
Plan- en projectvoorbereiding	30.000	17.186	-	-	30.000	17.186
Plannen maken	30.000	17.186	-	-	30.000	17.186
Bestuurlijke diensten	47.500	18.029	-	-	47.500	18.029
Financiële diensten	135.924	168.707	-	-	135.924	168.707
Juridische diensten	16.000	8.571	-	-	16.000	8.571
Overhead	199.424	195.307	-	-	199.424	195.307
Totaal personele lasten	1.022.194	1.054.403	-	-	1.022.194	1.054.403

De totale lasten voor de dienstverlening Staatsbosbeheer zijn uiteindelijk € 32.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door meerwerk voor Gebiedsbeheer.

Toelichting:

- Gebiedsbeheer

De totale doorbelasting voor Gebiedsbeheer in circa € 49.000 hoger uitgekomen dan begroot. De belangrijkste afwijkingen zijn als volgt te verklaren:

- *Uitvoeren terreinbeheer € 33.500 overschrijding:* In 2022 zijn uitgestelde werkzaamheden aan verhardingen uit 2021 en extra werkzaamheden in verband met COVID-19 uitgevoerd. Hierdoor was meer personele inzet nodig dan begroot. De kosten zijn wel binnen de afgesproken 30% norm gebleven.
- *Beheer vastgoed en gronden € 19.000 onderschrijding:* Bij de najaarsrapportage is de begroting voor dit product verhoogd met € 24.000 om een aantal extra dossiers op te kunnen pakken. Deze dossiers zijn ook voortvarend opgepakt, maar vanwege personele mutaties in combinatie met de krappe arbeidsmarkt is een beperkt aantal niet-risicovolle werkzaamheden binnen het totale product niet tot uitvoering gebracht.
- *Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen € 20.000 overschrijding:* Tijdens de COVID-pandemie in 2020 en 2021 waren er weinig aanvragen voor evenementen en ontheffingen. Hierdoor waren er geen recente ervaringscijfers beschikbaar om een betrouwbare begroting op te stellen. Daarnaast is in 2022 een aantal grotere evenementen aangevraagd op nieuwe locaties, waardoor zowel de vergunningverlening als de nasleep van de desbetreffende evenementen inzet van extra capaciteit heeft gevergd.

De resterende overschrijding op Gebiedsbeheer ad. € 14.500 is het saldo van kleine afwijkingen van de werkelijke inzet van capaciteit versus de op basis van de Producten en Diensten Catalogus geraamde capaciteit.

- Maatschappelijke betrokkenheid

Geen bijzonderheden.

- Plannen maken

Ten laste van dit budget wordt alleen de inzet van capaciteit benodigd voor het opstellen van een bestuursvoorstel gebracht. In 2022 is de dienstverlening € 13.000 lager uitgevallen omdat er zich minder dossiers aandienden dan voorzien.

- Overhead

De totale lasten voor Overhead zijn vrijwel conform de begroting uitgekomen. Op productniveau zijn wel afwijkingen gerealiseerd, welke als volgt kunnen worden verklaard:

- *Bestuurlijke diensten € 29.500 onderschrijding:* Door een efficiënte samenwerking tussen de bestuurssecretaris van NRIJ en de accountmanager van Staatsbosbeheer konden de kosten van de dienstverlening laag worden gehouden.
- *Financiële diensten € 33.000 overschrijding:* De in 2022 geleverde diensten worden afgerekend op werkelijke uren. In het Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma IJsselmonde 2021-2025 is vastgesteld dat Staatsbosbeheer de kosten van financiële dienstverlening wil verlagen door optimalisering van werkprocessen en van financiële documentenstromen. De taakstelling die Staatsbosbeheer daarbij aan zichzelf voor 2022/2023 heeft opgelegd is nog niet behaald.
- *Juridische diensten € 7.500 onderschrijding:* De inzet voor juridische diensten is vraagafhankelijk. In 2022 is minder beroep gedaan op deze diensten dan vooraf werd ingeschat.

JAARREKENING 2022

5.1 Balans per 31 december 2022

ACTIVA	31 december 2022	31 december 2021
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2.389.367	2.453.520
Investerings met een economisch nut	145.166	154.099
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.244.201	2.299.421
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	4.711.839	4.314.729
Vorderingen op openbare lichamen	266.371	212.139
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	4.240.133	3.998.373
Overige vorderingen	205.335	104.217
Liquide middelen	176.599	10.053
Banksaldi	176.599	10.053
Overlopende activa	171.595	181.287
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	103.880	114.165
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	67.715	67.122
Totaal	7.449.400	6.959.589

PASSIVA	31 december 2022	31 december 2021
Vaste passiva		
Eigen vermogen	4.403.659	4.398.368
Algemene reserve	531.131	432.104
Bestemmingsreserves	3.774.460	3.730.930
Gerealiseerde resultaat	98.068	235.334
Voorzieningen	2.216.876	1.992.696
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.216.876	1.992.696
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	273.918	318.796
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	272.268	317.646
Waarborgsommen	1.650	1.150
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	86.201	51.784
Overige schulden	86.201	51.784
Overlopende passiva	468.746	197.945
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	299.621	108.002
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	167.321	89.943
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.804	-
Totaal	7.449.400	6.959.589

5.2 Overzicht van baten en lasten 2022

Deelproduct/product	Lasten				Baten				Saldo			
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Optimaliseringsrichting fysiek beheer	958.200	728.900	753.100	802.044	-	-	-	-	958.200	728.900	753.100	802.044
Overschot op rekening	-	(113.250)	(113.250)	-	-	-	-	-	-	(113.250)	(113.250)	-
Materieel	2.209.231	2.294.401	2.502.538	2.419.932	986.446	747.200	965.668	952.525	1.222.784	1.547.201	1.536.870	1.467.406
Gebiedsbeheer	3.167.431	3.023.301	3.255.638	3.221.976	986.446	747.200	965.668	952.525	2.180.984	2.276.101	2.289.970	2.269.450
Vrijwilligers en actief burgerschap	-	39.670	39.670	-	-	-	-	-	-	39.670	39.670	-
Materieel	-	40.400	39.670	39.867	-	-	-	-	-	40.400	39.670	39.867
Maatschappelijke betrokkenheid	-	40.400	39.670	39.867	-	-	-	-	-	40.400	39.670	39.867
Plan- en projectvoorbereiding	-	20.000	20.000	-	-	-	-	-	-	20.000	20.000	-
Adviesdiensten o.m strategische vastgoedontwikkeling	-	10.000	10.000	-	-	-	-	-	-	10.000	10.000	-
Materieel	122.400	30.600	30.000	17.186	-	-	-	-	122.400	30.600	30.000	17.186
Plannen maken	122.400	30.600	30.000	17.186	-	-	-	-	122.400	30.600	30.000	17.186
Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materieel	35.614	47.500	47.500	18.029	-	-	-	-	35.614	47.500	47.500	18.029
Bestuurlijke diensten	72.386	80.054	80.054	67.760	-	-	-	-	72.386	80.054	80.054	67.760
Materieel	108.000	127.554	127.554	85.789	-	-	-	-	108.000	127.554	127.554	85.789
Financiële diensten	66.700	126.300	135.924	168.707	-	-	-	-	66.700	126.300	135.924	168.707
Materieel	15.560	37.700	27.700	9.467	-	-	-	16.149	15.560	37.700	27.700	(6.682)
Materieel	82.260	164.000	163.624	178.174	-	-	-	16.149	82.260	164.000	163.624	162.025
Materieel	64.600	16.000	16.000	8.571	-	-	-	-	64.600	16.000	16.000	8.571
Materieel	7.948	3.500	-	(16.149)	-	-	-	-	7.948	3.500	-	(16.149)
Juridische diensten	72.548	19.500	16.000	8.571	-	-	-	-	72.548	19.500	16.000	8.571
Totaal overhead	262.808	311.054	307.178	272.534	-	-	-	16.149	262.808	311.054	307.178	256.385
Overige kosten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	1.428.549	1.455.691	1.455.691	1.455.691	(1.428.549)	(1.455.691)	(1.455.691)	(1.455.691)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland	-	-	-	-	418.992	326.900	326.900	326.900	(418.992)	(326.900)	(326.900)	(326.900)
Bijdrage gemeente Rotterdam	-	-	-	-	854.373	854.373	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen	-	-	-	-	2.701.914	2.636.964	2.636.964	2.636.964	(2.701.914)	(2.636.964)	(2.636.964)	(2.636.964)
Onvoorzien	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	50.000	-	-
Onvoorzien	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	50.000	-	-
Saldo van baten en lasten	3.552.639	3.455.355	3.632.486	3.551.562	3.688.360	3.384.164	3.602.632	3.605.638	(135.722)	71.191	29.854	(54.076)
Totaal kredieten	72.448	-	187.591	56.851	72.448	-	-	8.065	-	-	187.591	48.786
Saldo van baten en lasten	3.625.086	3.455.355	3.820.077	3.608.413	3.760.808	3.384.164	3.602.632	3.613.704	(135.722)	71.191	217.445	(5.291)
Totaal mutatie reserves	166.089	209.511	308.538	308.538	265.701	280.702	412.485	401.316	(99.612)	(71.191)	(103.947)	(92.778)
Gerealiseerd resultaat	3.791.175	3.664.866	4.128.615	3.916.951	4.026.509	3.664.866	4.015.117	4.015.019	(235.334)	-	113.498	(98.068)

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten gewone bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en -baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen (mutaties) aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Het bestuur heeft een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke toekomstscenario's voor het recreatieschap. Een nadere uitwerking van een voorkeursscenario('s) moet nog plaatsvinden en de uitkomst daarvan is mede bepalend voor de toekomst van het schap. De huidige waarderingsgrondslagen zijn voor 2022 gehandhaafd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag. Verder worden de uitgangspunten van de financiële verordening van het schap gehanteerd. Daarnaast wordt een activeringsgrens gehanteerd van 25.000 euro.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur. Eventuele duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in ogenschouw genomen.

De volgende uitgangspunten zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	35 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	30 jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet. De voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

- Investerings in de openbare ruimte met een economisch nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een economisch nut had het volgende verloop:

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	154.099	0	0	8.933	0	0	145.166
	154.099	0	0	8.933	0	0	145.166

De bedrijfsgebouwen worden lineair afgeschreven in 10-35 jaar, i.c. is dat € 8.933 per jaar.

- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en Terreinen	1.916.993	0	0	0	0	0	1.916.993
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	221.541	0	0	24.430	0	0	197.111
Overige materiële activa	434	0	0	138	0	0	296
Ten laste van Reserve Afschrijvingen:							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	70.489	0	0	2.073	0	0	68.416
Overige materiële activa	58.229	0	0	2.426	0	0	55.803
activa in bewerking:							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	31.736	90.690	0	0	116.843	0	5.582
	2.299.421	90.690	0	29.067	116.843	0	2.244.201

Van de investeringen met maatschappelijk nut heeft 2.114.400 euro (per eind 2022) betrekking op investeringen van voor 2017. Van de gronden die in eigendom zijn, zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, welke leiden tot erfpachtopbrengsten.

Activa in bewerking waarvan de bewerking is afgerond en welke in gebruik wordt genomen wordt gepresenteerd naar de categorie Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en overige activa. Deze presentatie is te zien in kolom "afgeronde activa". Vanaf het moment van afronding bewerking en ingebruikname vindt afschrijving plaats.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Vorderingen op openbare lichamen

	2022	2021
Debiteuren	266.371	212.139
Totaal	266.371	212.139

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2022	2021
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	4.240.133	3.998.373
	4.240.133	3.998.373

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2022 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	118	130	106	106
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	882	870	894	894
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	4.127			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	4.127			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	10.603	11.870	9.765	9.733
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	118	130	106	106

Overige vorderingen

	2022	2021
Debiteuren	265.994	164.876
Voorziening dubieuze debiteuren	60.659	60.659
Per saldo	205.335	104.217

Liquide middelen

Banksaldi

	2022	2021
Rekening-courant bank	176.599	10.053
	176.599	10.053

Overlopende activa

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
Rijksbijdrage				
SNL Natuurbeheer subsidie	92.208	103.880	92.208	103.880
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Polder Buiten van Zwijndrecht	12.740	64.345	77.085	0
Kwaliteitsverbetering ruiterspaden	9.217	0	9.217	0
	21.957	64.345	86.302	0
Totaal	114.165	168.225	178.510	103.880

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2022	2021
Nog te ontvangen bedragen	23.794	30.869
Nog te ontvangen bedragen - energie	0	4.132
Compensabele BTW	10.537	3.805
Vooruitontvangen facturen - huren	29.670	24.783
Vooruitontvangen facturen - verzekering	3.714	3.533
	67.715	67.122

Vaste passiva
Eigen vermogen

Het verloop van de reserves wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2022	Bestemming Resultaat 2021	Toevoegingen in 2022	Onttrekkingen in 2022	Stand per 31-12-2022
Algemene Reserve	432.104	64.000	99.027	64.000	531.131
Totaal Algemene Reserve	432.104	64.000	99.027	64.000	531.131
Bestemmingsreserves					
Investeringsreserve	1.509.496	0	68.561	56.852	1.521.205
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	0	0	0	460.306
Reserve vervangingsinvesteringen	150.434	0	0	0	150.434
Reserve Pendrechtse Molen	214.394	0	27.700	14.762	227.332
Afschrijvingsreserve	128.718	0	0	4.500	124.218
Reserve besparingen	222.773	171.334	113.250	0	507.357
Egalisatiereserve Groot Onderhoud	1.044.809	0	0	261.202	783.607
Provinciale reserves	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	3.730.930	171.334	209.511	337.316	3.774.459
Totaal	4.163.034	235.334	308.538	401.316	4.305.590

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2022	2021
Saldo 1 januari	432.104	
Bij: resultaatbestemming	64.000	
Bij: toevoegingen	99.027	
Af: Onttrekkingen	64.000	
Saldo 31 december	<u>531.131</u>	<u>432.104</u>
 <i>Specificatie toevoegingen:</i>		
- toevoeging cf. najaarsrapportage	<u>99.027</u>	
	<u>99.027</u>	
 <i>Specificatie onttrekkingen:</i>		
- onttrekkingen cf najaarsrapportage	<u>64.000</u>	
Totaal onttrekkingen	<u>64.000</u>	

☒ BESTEMMINGSRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2022	2021
Saldo 1 januari	1.509.496	
Bij: bestemming resultaat	0	
Bij: toevoegingen	68.561	
Af: Onttrekkingen	56.852	
Saldo 31 december	<u>1.521.205</u>	<u>1.509.496</u>

Specificatie toevoegingen:

- Toevoeging cf. begroting	<u>68.561</u>
Totaal toevoegingen	<u>68.561</u>

Specificatie onttrekkingen:

Kredieten	
Kwaliteitsimpuls Wevershoek	24.044
Windturbines Vaanplein	<u>32.808</u>
Totaal onttrekkingen	<u>56.852</u>

b) Reserve Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied. Deze herinrichting is het gevolg van de aanleg van de Betuwelijn en Tramplus. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft geld ontvangen voor de verkoop van gronden aan de Nederlandse Spoorwegen voor de aanleg van de Betuweroute. Met deze middelen is geherinvesteerd in het park om de gevolgen van de aanleg van de Betuweroute te compenseren (kwaliteitsimpuls). Met het overgebleven geld is deze reserve gevormd. De kosten voor de aanleg van de Blauwe Verbinding deeltracé Zuidelijk Randpark worden deels ten laste van deze reserve gebracht.

	2022	2021
Saldo 1 januari	460.306	460.306
Bij: toevoegingen	0	
Af: Onttrekkingen	0	
Saldo 31 december	<u>460.306</u>	<u>460.306</u>

c) Reserve vervangingsinvesteringen

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2022	2021
Saldo 1 januari	150.434	50.020
Bij: toevoegingen	0	100.414
Af: Onttrekkingen	0	
Saldo 31 december	<u>150.434</u>	<u>150.434</u>

d) Reserve Pendrechtse Molen

Het doel van deze reserve is het dekken van de onderhoudskosten van de Pendrechtse Molen.

	2022	2021
Saldo 1 januari	214.394	201.694
Bij: toevoegingen	27.700	27.700
Af: Onttrekkingen	14.762	15.000
Saldo 31 december	<u>227.332</u>	<u>214.394</u>

Specificatie toevoegingen:

- conform programma begroting	<u>27.700</u>
Totaal toevoegingen	<u>27.700</u>

Specificatie onttrekkingen:

- cf najaarsbegroting	<u>14.762</u>
Totaal onttrekkingen	<u>14.762</u>

e) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingslasten van projecten die geactiveerd zijn conform nieuwe BBV regelgeving

	2022	2021
Saldo 1 januari	128.718	133.217
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	4.499	4.499
Saldo 31 december	<u>124.219</u>	<u>128.718</u>

Specificatie onttrekkingen:

- conform afschrijvingstaat	<u>4.499</u>
Totaal onttrekkingen	<u>4.499</u>

f) Reserve besparingen

De reserve besparingen heeft als doel het financieren van investeringen die leiden tot een afname in de onderhoudskosten.

	2022	2021
Saldo 1 januari	222.773	184.798
Bij: bestemming resultaat	171.334	0
Bij: toevoegingen	113.250	37.975
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	<u>507.357</u>	<u>222.773</u>

Specificatie toevoegingen:

Toevoeging reservering besparingen	<u>113.250</u>
Totaal toevoegingen	<u>113.250</u>

g) Egalisatiereserve groot onderhoud

De reserve heeft ten doel om tot en met 2025 het tekort op de voorziening groot onderhoud te egaliseren door middel van een jaarlijkse extra dotatie van 261.202

	2022	2021
Saldo 1 januari	1.044.809	1.306.011
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	261.202	216.202
Saldo 31 december	<u>783.607</u>	<u>1.044.809</u>

Specificatie onttrekkingen:

- extra dotatie voorziening groot onderhoud	<u>261.202</u>
Totaal onttrekkingen	<u>261.202</u>

h) Provinciale reserve

Vanuit de boekjaarsubsidie is vanuit PZH vastgesteld dat van het positieve resultaat een deel naar de reserve Provinciale gelden gaat. Welke ingezet kunnen worden voor beheer, onderhoud en ontwikkeling van de in beheer zijnde gebieden.

GEREALISEERD RESULTAAT

	2022	2021
Gerealiseerd resultaat	98.068	235.333
	<u>98.068</u>	<u>235.333</u>

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2022	Toevoegingen in 2022	Onttrekkingen in 2022	Stand per 31-12-2022
Onderhoudsegalisatievoorziening	1.992.696	882.201	658.021	2.216.876
Totaal	1.992.696	882.201	658.021	2.216.876

ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

a) Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	2022	2021
Saldo 1 januari	1.992.696	
Bij: toevoegingen	882.202	
Af: Aanwendungen	658.022	
Saldo 31 december	<u>2.216.876</u>	<u>1.992.696</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform begroting	621.000
- toevoeging vanuit egalisatie reserve groot onderhoud	<u>261.202</u>
Totaal toevoegingen	<u>882.202</u>

Specificatie aanwendungen:

- uitgevoerde werkzaamheden groot onderhoud	<u>658.021</u>
Totaal aanwendungen	<u>658.021</u>

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van binnenlandse banken

en overige financiële instellingen

	2022	2021
Saldo 1 januari	317.646	363.024
Af: aflossing	45.378	45.378
Saldo per 31 december	<u>272.268</u>	<u>317.646</u>

De rentelasten voor het boekjaar bedragen € 13.830.

Waarborgsommen

	2022	2021
Boekwaarde 1 januari	1.150	500
Vermeerderingen	500	650
Aflossingen	0	
Saldo per 31 december	<u>1.650</u>	<u>1.150</u>

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	2022	2021
Crediteuren	86.201	51.784
Totaal	<u>86.201</u>	<u>51.784</u>

Overlopende passiva

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2022	2021
Nog te betalen rente	1.066	1.245
Nog te ontvangen facturen	298.555	106.757
Totaal	299.621	108.002

De nog te betalen lasten betreffen lasten die in 2022 zijn geboekt maar waarvan nog geen facturen zijn ontvangen. Het verschil ten opzichte van 2021 wordt veroorzaakt door een nog te ontvangen factuur betreffende werkzaamheden op regulier onderhoud en de afrekening van dienstverlening Staatsbosbeheer.

- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen, bestede of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2022
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Wevershoek	89.943		73.154	16.789
Pendrechtse molen	0	16.207	0	16.207
Spuiveld corona subsidie RO	0	40.000	22.068	17.932
PZH subsidie optimalisatie	0	116.393	0	116.393
Totaal	89.943	172.600	95.222	167.321

Van de ontvangen bedragen in relatie tot de Pendrechtse Molen was 7.607 euro een correctie op voorgaand jaar en had te maken met de subsidie en gerelateerde uitgaven voor het onderhoud van de Pendrechtse Molen.

- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2022	2021
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen/Gem.Zwijndrecht	1.804	0
Totaal	1.804	0

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd.

De belangrijkste resterende verplichting (> € 100.000) per eind 2022 voor dit schap zijn:

* Samenwerkingsovereenkomst Recreatieschap en Staatsbosbeheer € 1.219.700

* Griendenbestek € 147.000

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2022

Programma Instandhouding en ontwikkeling gebieden

Deelproduct/product	Lasten				Baten				Saldo			
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Optimaliseringsrichting fysiek beheer	958.200	728.900	753.100	802.044	-	-	-	-	958.200	728.900	753.100	802.044
		(113.250)	(113.250)							(113.250)	(113.250)	
Overschot op rekening		113.250	113.250							113.250	113.250	
Materieel	2.209.231	2.294.401	2.502.538	2.419.932	986.446	747.200	965.668	952.525	1.222.784	1.547.201	1.536.870	1.467.406
Gebiedsbeheer	3.167.431	3.023.301	3.255.638	3.221.976	986.446	747.200	965.668	952.525	2.180.984	2.276.101	2.289.970	2.269.450
Vrijwilligers en actief burgerschap		39.670	39.670							39.670	39.670	
Personeel		40.400	39.670	39.867						40.400	39.670	39.867
Materieel												
Maatschappelijke betrokkenheid	-	40.400	39.670	39.867	-	-	-	-	-	40.400	39.670	39.867
Plan- en projectvoorbereiding		20.000	20.000							20.000	20.000	
Adviesdiensten o.m strategische vastgoedontwikkeling		10.000	10.000							10.000	10.000	
Personeel	122.400	30.600	30.000	17.186					122.400	30.600	30.000	17.186
Materieel												
Plannen maken	122.400	30.600	30.000	17.186					122.400	30.600	30.000	17.186
Overhead												
Personeel	35.614	47.500	47.500	18.029					35.614	47.500	47.500	18.029
Materieel	72.386	80.054	80.054	67.760					72.386	80.054	80.054	67.760
Bestuurlijke diensten	108.000	127.554	127.554	85.789					108.000	127.554	127.554	85.789
Personeel	66.700	126.300	135.924	168.707					66.700	126.300	135.924	168.707
Materieel	15.560	37.700	27.700	9.467				16.149	15.560	37.700	27.700	(6.682)
Financiële diensten	82.260	164.000	163.624	178.174				16.149	82.260	164.000	163.624	162.025
Personeel	64.600	16.000	16.000	8.571					64.600	16.000	16.000	8.571
Materieel	7.948	3.500	-						7.948	3.500	-	(16.149)
Juridische diensten	72.548	19.500	16.000	8.571					72.548	19.500	16.000	8.571
Totaal overhead	262.808	311.054	307.178	272.534				16.149	262.808	311.054	307.178	256.385
Overige kosten		-	-							-	-	-
Deelnemersbijdrage					1.428.549	1.455.691	1.455.691	1.455.691	(1.428.549)	(1.455.691)	(1.455.691)	(1.455.691)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland					418.992	326.900	326.900	326.900	(418.992)	(326.900)	(326.900)	(326.900)
Bijdrage gemeente Rotterdam					854.373	854.373	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen					2.701.914	2.636.964	2.636.964	2.636.964	(2.701.914)	(2.636.964)	(2.636.964)	(2.636.964)
Onvoorzien		50.000	-							50.000	-	
		50.000	-							50.000	-	
Saldo van baten en lasten	3.552.639	3.455.355	3.632.486	3.551.562	3.688.360	3.384.164	3.602.632	3.605.638	(135.722)	71.191	29.854	(54.076)
Totaal kredieten	72.448	-	187.591	56.851	72.448	-	-	8.065	-	-	187.591	48.786
Saldo van baten en lasten	3.625.086	3.455.355	3.820.077	3.608.413	3.760.808	3.384.164	3.602.632	3.613.704	(135.722)	71.191	217.445	(5.291)
Totaal mutatie reserves	166.089	209.511	308.538	308.538	265.701	280.702	412.485	401.316	(99.612)	(71.191)	(103.947)	(92.778)
Gerealiseerd resultaat	3.791.175	3.664.866	4.128.615	3.916.951	4.026.509	3.664.866	4.015.117	4.015.019	(235.334)	-	113.498	(98.068)

Voor de toelichting op de baten en lasten worden afwijkingen tussen de bijgestelde begroting (najaarsrapportage) en de werkelijke baten en lasten van meer of minder dan 30.000 euro toegelicht op productniveau.

PRODUCT	BEDRAG	VOORDELIG/NADELIG	TOELICHTING
Gebiedsbeheer	34.907	Voordelig	Saldo van geringe onder- en overschrijdingen op de reguliere onderhoudsbestekken en tevens het resultaat van een structurele verhoging van de Subsidie Natuurbeheer
Maatschappelijke betrokkenheid	197	nadelig	Nvt
Plannen maken	1.573	nadelig	Nvt
Overhead			
Bestuurlijke diensten	41.765	voordelig	Zowel minder uren besteed door de bestuurssecretaris als aan ambtelijke ondersteuning
Financiële diensten	1.559	Voordelig	Nvt
Juridische diensten	7.429	Voordelig	Nvt
Saldo gewone bedrijfsvoering	83.930	Voordelig	
Afwijking kredieten	138.805	Voordelig	De projecten zijn niet via de baten en lasten verantwoord, maar lopen via de balans
Afwijking dekking kredieten/ mutaties reserves	124.667	Nadelig	Als gevolg van de verwerking van de projecten via de balans hebben de onttrekkingen ook niet plaatsgevonden.
Totaal resultaat	98.068	Voordelig	

Overzicht structureel resultaat en overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structureel resultaat	
2022	
Lasten	3.608.413
Baten	(3.613.704)
Totaal saldo baten en lasten	(5.291)
Stortingen reserves	308.538
Onttrekkingen reserves	(401.316)
Totaal saldo mutaties reserves	(92.778)
Rekening resultaat	(98.068)
Af: incidentele baten en lasten (incl. reserves)	
Incidentele lasten	308.538
Incidentele baten	(396.817)
Totaal saldo incidentele baten en lasten	(88.279)
Structureel rekening resultaat	(186.347)
Reserve mutaties	
2022	
Stortingen	308.538
Onttrekkingen	(401.316)
	(92.778)
Incidentele reserves	
Stortingen	308.538
Onttrekkingen	(396.817)
	(88.279)
Structurele reserves	
Stortingen	-
Onttrekkingen	(4.499)
	(4.499)

De incidentele lasten bestaan uit:	
Storting in de Algemene reserve	99.027
Storting in de investeringsreserve	68.561
Storting aan de reserve Pendrechtse Molen	27.700
Storting aan de reserve besparingen	113.250
Totaal	308.538
De incidentele baten bestaan uit	
Onttrekking aan de Algemene reserve	64.000
Onttrekking aan de investeringsreserve	56.852
Onttrekking aan de reserve Pendrechtse Molen	14.762
Onttrekking aan de egalisatiereserve groot onderhoud	261.202
Totaal	396.816

De structurele onttrekking aan de reserves betreft de dekking van de kapitaallasten (afschrijvingen) van de activa die geactiveerd zijn.

Het verschil tussen mutatie op de reserves in de balans en de mutaties in de reserves op de rekening van baten en lasten betreft het jaarresultaat van de jaarrekening 2021.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Staatsbosbeheer van toepassing zijnde regelgeving.

In 2022 is op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten en mandaatregeling, dhr. Thijsen, directeur Staatsbosbeheer, topfunctionaris volgens de WNT. Hij is in loondienst bij Staatsbosbeheer.

De in onderstaande tabellen opgenomen bezoldigingen (kosten) zijn niet als zodanig in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap. De inzet (dienstverlening) valt namelijk onder de samenwerkings-overeenkomst met het Natuur- en Recreatieschap en de hiermee samenhangende kosten zijn conform de begroting 2022 in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap. Het bezoldigingsmaximum in 2022 is € 216.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

De individuele bezoldiging van de directie en Toezichthouders, die ook dient als verantwoording in het kader van de WNT zijn in onderstaande tabellen gespecificeerd:

Tabel 'Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.393
Beloningen betaalbaar op termijn	24.606
<i>Subtotaal</i>	<i>215.999</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2021	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01/ 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	184.971
Beloningen betaalbaar op termijn	23.638
<i>Subtotaal</i>	<i>208.609</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
Bezoldiging	208.609

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking in 2022 en die een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. In 2022 zijn geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Tabel 'Toezichthoudende topfunctionarissen'

Gegevens 2022					
bedragen x € 1	C. Insinger	W. Draijer	D. Schoenmaker	J. van Dijk	J. Stokkers
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12
Bezoldiging					
Bezoldiging	20.000	0	15.000	15.000	11.524
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32.400	21.600	21.600	21.600	21.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	20.000	0	15.000	15.000	11.524
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021					
bedragen x € 1	C. Insinger	W. Draijer	M. Doorewaard	G. Jansen	J. Stokkers
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12
Bezoldiging					
Bezoldiging	20.000	0	15.000	15.000	11.524
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	31.350	20.900	20.900	20.900	20.900

De heer Draijer heeft in de vergadering van de Raad van Toezicht van 18 december 2015 medegedeeld af te zien van de vergoeding voor zijn werkzaamheden voor de Raad. Mevrouw J. Stokkers is per 01-01-2023 op eigen verzoek teruggetreden als lid van de Raad. Per diezelfde datum is mevrouw E. Paternotte toegetreden.

Tabel Topfunctionarissen met een bezoldiging van €1.800 of minder

Naam topfunctionaris	functie(s)	duur van het dienstverband
dhr. P.J.W. Luijendijk	voorzitter	01/01/2022 - 06/07/2022
Mw. J.E.T.M. van Dongen	plaatsvervangend voorzitter	01/01/2022 - 06/07/2022
	voorzitter	06/07/2022 - 31/12/2022
Dhr. L.P van der Linden	plaatsvervangend voorzitter	06/07/2022 - 31/12/2022
dhr. P.W.J. Meij	lid Dagelijks Bestuur	01/01/2022 - 31/12/2022
dhr. L.M. Heezen	lid Dagelijks Bestuur	01/01/2022 - 06/07/2022
R. Polder	lid Dagelijks Bestuur	06/07/2022 - 31/12/2022
dhr. R. Lafleur	lid Dagelijks Bestuur	01/01/2022 - 06/07/2022
Mw. J. Oelfke-Ten Seldam	lid Algemeen Bestuur	01/01/2022 - 06/07/2022
	lid Dagelijks Bestuur	06/07/2022 - 31/12/2022
dhr. A. Kooijman	lid Algemeen Bestuur	01/01/2022 - 06/07/2022
Mw. C. Rijsdijk	lid Algemeen Bestuur	06/07/2022 - 31/12/2022
Dhr. P. Libregts	lid Algemeen Bestuur	06/07/2022 - 31/12/2022
mw. P.J. van Nes-de Man	lid Algemeen Bestuur	01/01/2022 - 31/12/2022
mw. H.E. Berg	lid Algemeen Bestuur	01/01/2022 - 06/07/2022
Mw. L. van Utrecht-Schuurman	lid Algemeen Bestuur	06/07/2022 - 31/12/2022
dhr. S. van der Kaaij	lid Algemeen Bestuur	01/01/2022 - 31/12/2022

In de kolom “duur van het dienstverband” is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn over 2022 nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens.

5.6 Overige gegevens

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Onderstaande tabellen geven inzicht in de leden van het Dagelijks Bestuur en de leden van het Algemeen bestuur van het natuur- en recreatieschap IJsselmonde op 31 december 2020.

Leden Dagelijks Bestuur

Gemeente	Naam	Nevenfuncties
Barendrecht	Dhr. L.P van der Linden	https://www.barendrecht.nl/wethouder-lennart-van-der-linden
Albrandswaard	R. Polder	https://www.albrandswaard.nl/wethouder-richard-polder-eva
Ridderkerk	Dhr. P.W.J. Meij	https://www.ridderkerk.nl/wethouder-peter-meij-cda
Hendrik-Ido-Ambacht	Mw. J. Oelfke-Ten Seldam	https://www.h-i-ambacht.nl/Politiek_Bestuur/Totaaloverzicht_Politiek_en_Bestuur/College_van_Burgemeester_en_wethouders/Het_college
Zwijndrecht	Mw. J.E.T.M. van Dongen (voorzitter)	https://zwijndrecht.nl/Bestuur_en_organisatie/Alle_onderwerpen/College_van_BW/Samenstelling_portefeuilleverdeling/aqueline_van_Dongen

Leden Algemeen Bestuur

Gemeente	Naam	Nevenfuncties
Barendrecht	Mw. C. Rijsdijk	https://barendrecht.raadsinformatie.nl/leden/lid/221125/C.%20Rijsdijk
Albrandswaard	Dhr. S. van der Kaaij	https://raad.albrandswaard.nl/wie-is-wie/sander-van-der-kaaij
Ridderkerk	Mw. P.J. van Nes-de Man	https://raad.ridderkerk.nl/samenstelling-raad/mevrouw-p.j.-petra-van-nes--de-man
Hendrik-Ido-Ambacht	Dhr. P. Libregts	https://raad.h-i-ambacht.nl/Gemeenteraad/peter-libregts
Zwijndrecht	Mw. L. van Utrecht-Schuurman	https://zwijndrecht.notubiz.nl/leden/lid/80530/lekje%20Berg

5.7 Bijlage taakvelden

Verdeling taakvelden		Lasten 2022	Baten 2022	Saldo 2022
0.4	- Overhead	258.704	16.149	242.555-
0.5	- Treasury	13.830	16.149	2.319
0.8	- Overige baten en lasten	308.538	401.316	92.778
5.7	- Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.335.879	2.125.715	1.210.164-
0.11	- Resultaat van de rekening baten en lasten	-	1.455.691	1.455.691
Totaaltelling lasten en baten		3.916.951	4.015.019	98.068

Concept Accountantsverslag

Recreatieschap Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde
Boekjaar 2022

Vertrouwelijk

Aan het algemeen bestuur van
Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde
Overschieeweg 310
3112 NC SCHIEDAM

Breda, 13 maart 2023

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Voor u ligt het concept accountantsverslag dat wij hebben opgesteld op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2022 van Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole hebben wij in dit concept accountantsverslag opgenomen. Gezien de lopende controle, welke in de afrondende fase is, wilden wij u op dit moment al reeds informeren over de belangrijkste aspecten van de controle. De concept jaarrekening is door ons gecontroleerd, waarbij door de medewerkers van Staatsbosbeheer een geactualiseerde versie aan u is toegezonden. Wij hebben alle aanpassingen in deze conceptversie nog niet kunnen beoordelen gezien het moment waarop wij deze ontvangen hebben ten opzichte van het versturen van deze concept rapportage. Belangrijke onderdelen welke nog onderhanden zijn betreft de voorziening dubieuze debiteuren, waardering/presentatie van de materiële vaste activa en de WNT. De controle zal op korte termijn worden afgerond.

Wij bedanken het bestuur en de betrokken medewerkers van Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Ondertekening pas in definitieve / geactualiseerde versie.

drs. B. Smeenk RA
Director

Inhouds- opgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2022	4
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	6
Interne beheersing	12

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden	16
Bijlage B – Onafhankelijkheid	17
Bijlage C – Controle aanpak	18

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting controle 2022

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van getrouwheid	Gezien de status van onze controle nog geen totaal oordeel te geven.
Oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Gezien de status van onze controle nog geen totaal oordeel te geven.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van het recreatieschap gecontroleerd met inachtneming van het controleprotocol WNT. Wij hebben geconcludeerd dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening nog aangepast dient te worden zodat deze voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
(On)gecorrigeerde controleverschillen	Er is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen. Enkele controleverschillen zijn reeds in de hernieuwde conceptversie van de jaarrekening 2022 verwerkt. Wij merken echter op dat onze controle nog in een afrondende fase zit, waar nog een aantal vragen bij de organisatie open staan.
Geconstateerde onzekerheden	Er zijn geen onzekerheden geconstateerd. Er zijn in dit kader dan ook geen bijzonderheden te vermelden.
Schatkistbankieren	De toelichting met betrekking tot schatkistbankieren voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Er is geen overschrijding van de drempel geconstateerd bij de vier gerapporteerde en beoordeelde kwartalen in 2022.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij stellen vast dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het recreatieschap en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat. Enkele zaken dienen nog aangepast te worden in het jaarverslag. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de organisatiewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
Bevindingen jaarrekeningcontrole	Uit onze controle kwamen bevindingen voort met name op het gebied van tekstuele aanpassingen en rubricering in de jaarrekening. Wij verwijzen hiervoor naar de paragraaf "bevindingen jaarrekeningcontrole".

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Een goedkeurend oordeel bij uw jaarrekening

Voorlopig (concept) oordeel: een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid

Gezien de status van onze controle kunnen wij nog geen (totaal) oordeel geven.

Daarom geeft onze (concept) controleverklaring de volgende oordelen:

Getrouwheid	Nog niet bekend
Rechtmatigheid	Nog niet bekend

Er zijn geen controleverschillen boven de rapporteringstolerantie inzake de getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. Onze materialiteit bedraagt bij fouten 1% van het totaal van lasten inclusief dotaties aan reserves en bij onzekerheden 3%.

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid (x € 1.000)

Bevinding	Ref.	Fout	Onzeker
Getrouwheid			
Geen bevindingen	-	-	-
Totaal		-	-
Goedkeuringstolerantie getrouwheid		39	118
Rechtmatigheid			
Onrechtmatige aanbestedingen	-	-	-
Totaal		-	-
Goedkeuringstolerantie rechtmatigheid		39	118

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het BBV

Het dagelijks bestuur heeft in de jaarrekening 2022 de voorschriften van het BBV gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingwijzen zijn gehanteerd.

Daarnaast zijn naar onze mening de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft gedurende 2022 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Bij de voorziening groot onderhoud is weliswaar sprake van een herijking van het plan, maar dit heeft niet geleid tot aanpassing in de uitgangsposities dan wel gehanteerde grondslag.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben recent het jaarverslag ontvangen welke wij op korte termijn in detail zullen beoordelen. Op basis van het eerste ontvangen concept zien wij enkele bijzonderheden die wij hebben doorgegeven.

Gemaakte schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het dagelijks bestuur belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het dagelijks bestuur heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende toelichting. Voor wat betreft de belangrijkste schattingen die ook in het voorgaande jaar relevant waren, is onze conclusie dat deze gebaseerd zijn op consistente uitgangspunten en veronderstellingen.

Gemaakte schatting	2022	2021
Waardering van uw materiële vaste activa	*	●
<u>Toelichting:</u>		
*Onderzoek naar waardering materiële vaste activa loopt nog bij SBB.		
Waardering van uw debiteurenpositie		
<u>Toelichting:</u>		
*Onderzoek naar dubieuze debiteuren loopt nog bij SBB.		
Waardering en afgrenzing van uw vorderingen / schulden posities (subsidies)	●	●
<u>Toelichting:</u>		
Wij zijn van mening dat de schattingen / opgenomen posities een evenwichtig beeld geven van de waardering en afgrenzing van uw vorderingen / schulden.		

Gemaakte schatting	2022	2021
Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen	●	●
<u>Toelichting:</u>		
<p>In 2019 is sprake geweest van een herijking van het Terrein Beheer Model (TBM) – ofwel het onderhoudsplan. Conform verslaggevingsvereisten moet dit minimaal eens in de vijf jaar gebeuren en wordt jaarlijks beoordeeld of het plan aanpassing behoeft, wat mogelijk effect kan hebben op de jaarlijkse dotatie. In dit onderhoudsplan wordt groot onderhoud (hertoe is een voorziening gevormd) en regulier onderhoud (deze lasten worden jaarlijks in de staat van baten en lasten geboekt) strikt van elkaar gescheiden en wordt een inschatting gemaakt voor de komende 20 jaar. Vanuit een volledige herijking zijn de geplande uitgaven en de hieraan gekoppelde (toekomstige) dotaties bepaald.</p> <p>In 2022 zijn de uitgangspunten geactualiseerd met recente en te verwachten ontwikkelingen. Onder hoofdstuk “bevindingen jaarrekeningcontrole” lichtten wij dit nader aan u toe.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de voorziening voldoet aan de vereisten zoals gesteld conform de BBV. Onze conclusie is dan ook dat de dotatie voor 2022 alsmede de eindstand per 31 december 2022 op dit moment de beste inschatting geeft van de voorziening groot onderhoud.</p>		

Legenda status:

● = evenwichtig ● = optimistisch ● = voorzichtig ● = controleverschil

Financiële positie en resultaat

Resultaat 2022 en eigen vermogen

Ultimo 2022 heeft Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde een eigen vermogen van circa € 4,4 miljoen (2021: € 4,4 miljoen). In de jaarrekening 2022 is het eigen vermogen onderverdeeld naar een algemene reserve en diverse bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 0,1 miljoen.

De solvabiliteit van uw recreatieschap neemt toe

De solvabiliteit van uw recreatieschap geeft een beeld van de mate waarin uw recreatieschap op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Het totaal vermogen van de balans is ten opzichte van 2022 toegenomen voornamelijk door de voorziening groot onderhoud en lopende projectverplichtingen. Het eigen vermogen is beperkt toegenomen door met name het resultaat uit 2022. Dientengevolge is de solvabiliteit afgenomen van 63% in 2021 naar 59% in 2022.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten hanteert een signaalwaarde van 20% als minimum norm (bron: VNG, Handleiding houdbaarheidstest organisatiefinanciën). Uw GR voldoet per 31 december 2022 ruimschoots aan die norm.

Financiering

Er is in 2022 sprake van beperkte (externe) financieringen (€ 272.000). De financiering van de investeringen in 2022 zijn uit eigen middelen gedaan. In 2022 zijn er geen kasgeldleningen afgesloten. Er zijn tevens geen renterisico's gesignaleerd.

Schatkistbankieren

In de jaarrekening is een toelichting gegeven over de gemiddelde bankstanden per kwartaal en in hoeverre u heeft voldaan aan de vereisten van schatkistbankieren. Bij alle kwartalen wordt het drempelbedrag niet overschreden.

Bevindingen jaarrekeningcontrole

Proces van de controle

In het najaar van 2022 is er naast een tussentijdse controle op processen tevens een IT audit uitgevoerd op de geautomatiseerde gegevensverwerkende omgeving welke de jaarrekening 2022 raakt. Onze bevindingen vanuit de interim-controle en IT audit zijn aan u gerapporteerd via onze (concept) managementletter 2022.

Begin februari 2023 hebben de medewerkers van Staatsbosbeheer het volledige balansdossier alsmede de concept jaarrekening met ons gedeeld. Wij hebben onze eindejaarscontrole van half februari 2023 tot begin maart 2023 uitgevoerd en bevindingen ons nu in de afrondende fase. Dit proces is in onderlinge samenspraak met Staatsbosbeheer constructief en prettig verlopen. Er zijn wel aandachtspunten in de (tijdige) oplevering van de bescheiden en de onderliggende documentatie (voornamelijk diepgang van enkele analyses) geconstateerd. Dit zullen wij met Staatsbosbeheer evalueren. Er zijn daarom nog enkele posities waarin wij in de laatste fase van onze toetsingen aandacht aan dienen te geven.

Jaarrekening – laatste beoordeling

In de finale jaarrekening zullen nog diverse toelichtingen, zinsneden en dergelijke worden aangepast welke bij afronding van onze controle naar voren komen.

Voorziening groot onderhoud

Zoals eerder toegelicht is er in 2019 sprake geweest van een (forse) herijking van het TBM-model met hierin een cijfermatige uitwerking richting de vorming van een voorziening groot onderhoud. In 2023 zal er een nieuwe herijking plaatsvinden. In 2022 is getoetst of de jaarlijkse dotatie nog dekkend is richting de toekomstige vorming van de voorziening op basis van het egalisatieprincipe. De voorziening is in 2022 toegenomen van € 2,0 miljoen naar € 2,2 miljoen. Op basis van nader onderzoek door ons is gebleken;

- Dat de stand van de voorziening ultimo 2022 dekkend is gegeven de beoogde uitvoering van groot onderhoud in de toekomst;
- Dat de dotatie (toevoeging) in 2022 voldoende is om in de toekomst een dekkende voorziening groot onderhoud te hebben;
- Dat de onttrekkingen (€ 658.000) betrekking hebben op groot onderhoud zoals opgenomen in het beheerplan. De afwijkingen tussen werkelijke onttrekkingen en prognose zijn toegelicht in paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen”.

Wij adviseren u – in lijn met de BBV vereisten om jaarlijks te beoordelen of de beoogde jaarlijkse dotatie nog voldoende dekkend is om het groot onderhoud in de toekomst uit te kunnen voeren. Er kan immers sprake zijn van groot onderhoud wat wordt uitgesteld of juist naar voren wordt gehaald, wat signalen kunnen zijn om de jaarlijkse dotatie aan te passen.

Bevindingen jaarrekeningcontrole

WNT verantwoording

Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd. Vanwege wet- en regelgeving op het gebied van WNT welke in 2023 van kracht worden wordt de WNT-toelichting nog aangepast naar de beste inschatting van feitelijke besteding/doorbelasting van de bezoldiging van de topfunctionaris, waar deze in het verleden altijd volledig werd toegelicht. Dit dient in 2022 al aangepast te worden om te voorkomen dat in 2023 de vergelijkende cijfers aangepast dienen te worden.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid - Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen (conform normenkader). Uw interne inkoopbeleid is volgens uw beslissing binnen het gestelde normenkader in 2022 niet geïntegreerd en daaraan hebben wij dan ook niet getoetst. Dit heeft geen afbreuk gedaan aan de acties welke reeds binnen uw inkoopafdeling werden gedaan, maar heeft wel ervoor zorgdragen dat de focus van onze controle op de wettelijk gestelde normen heeft gelegen.

Door goede afspraken met elkaar te maken en vanuit beide kanten het proces goed te begeleiden zijn we in staat geweest deze controles efficiënt uit te voeren doordat vooraf onderbouwende documentatie is op- en uitgezocht. Bij onze specifieke controles op het voldoen aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn op dit moment geen onrechtmatigheden geconstateerd. Eén positie (veerpont) wordt nog uitgezocht.

Begrotingsoverschrijdingen

Er is geen begrotingsoverschrijding geweest in 2022.

Kredieten

Er zijn geen overschrijdingen geweest op kredieten in 2022 (paragraaf 3.6.).

Bevindingen interne beheersing

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2022 van uw recreatieschap hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw recreatieschap, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2022 hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2022 opgenomen. Voor onze opmerkingen in het kader van interne beheersing verwijzen wij u naar deze managementletter. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken voor het komende jaar de aandacht moeten hebben. De opvolging van deze items zullen wij meenemen in onze controle 2023.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240: "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag.

Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens onze controle hebben wij geen fraude geconstateerd.

Wij informeren het algemeen bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeenschappelijke regeling maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeenschappelijke regeling te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Uw Gemeenschappelijk Regeling beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met gedragsregels voor de juiste mindset van de betrokken medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid blijft een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkoop en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkoop conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor inkoop welke in rekening zijn gebracht aan de gemeenschappelijke regeling ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

Uit onze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Rechtmatigheidsverantwoording

Op 27 september jl. heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel inzake de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording aangenomen.

Dit betekent dat met ingang van het boekjaar 2023 de accountant uitsluitend nog een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening afgeeft. In de jaarrekening wordt door het bestuur een nieuwe toelichting over rechtmatigheid opgenomen ('rechtmatigheidsverantwoording'). In deze rechtmatigheidsverantwoording verantwoordt het bestuur zich over de al dan niet rechtmatige totstandkoming van de lasten, baten en balansmutaties. De accountant stelt vervolgens de getrouwheid van deze verantwoording vast.

Op dit moment wordt gekeken naar de noodzakelijke aanpassingen van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Ook bij uw gemeenschappelijke regelingen moeten de noodzakelijke voorbereidingen worden getroffen. Naast de verplichting dat in de jaarstukken 2023 een rechtmatigheidsverantwoording moet worden opgenomen en het feit dat deze ook onderbouwd moet worden door (bijvoorbeeld) een verbijzonderde interne controle zijn ook een aantal operationele zaken die (in)geregeld moeten worden. Met ingang van boekjaar 2023 is het verplicht het normenkader voor de rechtmatigheid jaarlijks door de het bestuur te laten vaststellen. Tot en met boekjaar 2022 bestaat ook de mogelijkheid om het normenkader ter kennisgeving in te brengen. Inhoudelijk krijgt het bestuur ook een aanvullende verantwoordelijkheid, namelijk het bepalen van de verantwoordingsgrens die u moet hanteren voor het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording:

- Het bestuur stelt een verantwoordingsgrens (tussen 0% en 3%) vast. De financiële onrechtmatigheden boven dit bedrag dienen gerapporteerd te worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Wij adviseren u deze verantwoordingsgrens in de financiële verordening (ex artikel 212) vast te leggen.
- Het bestuur kan kaders opstellen ten behoeve van de rapporteringsgrens waarboven een nadere uiteenzetting verwacht wordt in de paragraaf bedrijfsvoering. In lijn met artikel 212 lid 1 van de gemeentewet kan het bestuur deze kaders vastleggen in de financiële verordening.
- De commissie BBV heeft in haar kadernota rechtmatigheid aanbevolen om de afspraken die u met het bestuur maakt over een nadere toelichting van de onrechtmatigheden in de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag op te nemen. Bijvoorbeeld hoe het bestuur opvolging geeft om de gerapporteerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording in de toekomst te voorkomen. Wij adviseren u deze aanbeveling over te nemen.

Naast de financiële verordening moet ook de controleverordening (ex artikel 213) in lijn worden gebracht met de nieuwe wetgeving.

De controleverordening gaat over hoe de kaders voor de toetsing van de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden getoetst door de accountant. Deze verordening wordt aangepast omdat het bestuur rapporteert in de rechtmatigheidsverantwoording en de accountant de toetsing van de rechtmatigheid gaat doen aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur. De nauwkeurigheid en diepgang waarmee de accountantscontrole van de jaarrekening, met inbegrip van de rechtmatigheidsverantwoording, moet worden uitgevoerd, oftewel de materialiteit van maximaal 1%, wijzigt overigens niet door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Overige onderwerpen

Rechtmatigheidsverantwoording (vervolg)

Tot slot is het belangrijk om in beeld te brengen of naar mening van het bestuur de 3 criteria voor de rechtmatigheidsverantwoording voldoende scherp zijn beschreven en geoperationaliseerd. Voor het begrotingscriterium geldt dat het bestuur in de financiële verordening moet vastleggen op welke wijze zij omgaan met begrotingsoverschrijdingen. Uit de financiële verordening moet blijken hoe afwijkingen geïnterpreteerd worden in het kader van het uitoefenen van het budgetrecht door het bestuur (stellige uitspraak Commissie BBV). De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat.

Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit de relevante regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. Het is van belang dat het bestuur duidelijk maakt welke specifieke bepalingen van de regelgeving relevant zijn voor het financiële rechtmatigheidsbeheer en waar financiële consequenties uit kunnen voortkomen. Dit kan op verschillende wijzen worden vormgegeven.

- a) In het normenkader zelf, door per wet/regel/verordening aan te geven op welke artikelen getoetst worden en welke rechtmatigheidsaspecten daarbij relevant zijn (bijv. recht, hoogte, duur).
- b) In een apart toetsingskader of daaruit afgeleid control framework en afgeleid (interne)controleplan (zichtbaar gelinkt aan het normenkader).
- c) In de werkprogramma's waarbij per controleactiviteit wordt aangegeven welk artikel uit welke wet/regel/verordening wordt getoetst (zichtbaar gelinkt aan het normenkader).

Het laatste criterium heeft betrekking op Misbruik en Oneigenlijk gebruik (ook wel M&O). Het bestuur is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium.

Het bestuur gaat straks een uitspraak doen in hoeverre het M&O beleid feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen effectief werken. Wanneer het bestuur concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd moet het bestuur dit in de paragraaf Bedrijfsvoering melden. Afwijkingen, voor zover zij niet het getrouwheidsaspect raken, moet het bestuur in de rechtmatigheidsverantwoording rapporteren. Om aan deze verplichting te kunnen voldoen is het van belang dat inzichtelijk is hoe het M&O criterium is ingebed in de diverse verordeningen en gemeentelijke regelgeving. Dit kan door een inventarisatie te doen en een nota M&O beleid op te stellen waarin de uitkomsten en afwijkingen voor te treffen c.q. getroffen maatregelen in zijn opgenomen.

Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing is de (verbijzonderde) interne controlefunctie welke bij u nog ingevuld dient te worden. In 2022 is nog niet gewerkt vanuit een geformaliseerd en gestructureerd actueel controleplan. Wel is dit plan in concept ontwikkeld. Dit plan wordt steeds belangrijker door de rechtmatigheidsverantwoording welke in 2023 afgegeven dient te worden door het dagelijks bestuur. Een kwalitatief goed intern controleplan bevat in onze optiek een opbouw die gebaseerd is op de financiële omvang van posten en stromen, waarin deze posten en stromen vervolgens worden gekoppeld aan relevante wet- en regelgeving én waarin de daaruit voortkomende relevante risico's zijn gedefinieerd. Het is daarom van belang om met de inrichting van de (verbijzonderde) interne controlefunctie en het plan te starten.

Een adequate beschrijving en toereikende inrichting en werking van de interne beheersing vormt de basis om voor de verbijzonderde interne controle, en voor ons als accountant, over te gaan van een gegevensgerichte naar een meer organisatiegerichte controlestrategie. Hierdoor wordt het mogelijk om te steunen op de maatregelen van interne beheersing waardoor minder gegevensgerichte detailcontroles hoeven te worden uitgevoerd. Daarnaast biedt een toereikende inrichting en werking van de interne beheersing ook een goede grondslag voor de toekomstige rechtmatigheidsverantwoording door het bestuur.

Overige onderwerpen

Publieke Managementletter 'Scherp op fraude'

In december 2022 heeft de NBA de Publieke Managementletter 'Scherp op fraude' uitgebracht. Het voorkomen, opsporen en bestrijden van fraude in organisaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. In de PML 'Scherp op Fraude' staan vijf signalen, ieder voorzien van aanbevelingen voor de diverse spelers in de keten, zoals bestuurders, toezichthouders en accountants. Deze signalen zijn:

- Slecht voorbeeld doet slecht volgen.
- Frauderisicoanalyse door het bestuur of directie ontbreekt.
- Meldingen van misstanden verdienen aandacht.
- Fraude overvalt organisaties.
- De accountant is onvoldoende professioneel-kritisch.

De PML is daarmee ook voor u relevant en het is nuttig om hier kennis van te nemen. Fraude is en blijft een belangrijk onderwerp voor ondernemingen en voor onze controle. Op de website van de NBA is de PML te downloaden.

<https://www.nba.nl/globalassets/documenten/bijlagen-nieuwsberichten/2022/scherp-op-fraude.pdf>

Eerder verschenen PML's zijn beschikbaar op: <https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/publieke-managementletters/>

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Opzet en reikwijdte van de controle

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Niet uitgesloten is dat afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang zijn. Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Op grond van de jaarrekening 2022 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 39.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 118.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. Het rapporteringsbedrag welke wij hebben gehanteerd bedraagt € 5.000.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1 < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3 < 10%	≥ 10%	-

Ons onderzoek richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het dagelijks bestuur. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

Controleopdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken die zijn vastgelegd in de opdrachtbevestiging. De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 van het recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en Gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de organisatiewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de raad vastgestelde controleprotocol en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2022 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bijlage B – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van het recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rolatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2022 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- voorziening groot onderhoud;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van het recreatieschap betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van uw vorderingen;
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het dagelijks bestuur aanvaardbaar zijn.

Contactgegevens

drs. B. Smeenk RA

Director

b.smeenk@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Bijster 39

Postbus 3814

4800 DV Breda

T: 076 – 525 00 00